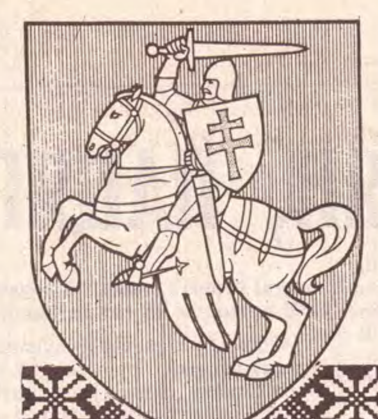
СОНЦА:
Усход, заход, даўжыня дня:
Мінск — 8.10, 16.32, 8.22;
Віцебск — 8.06, 16.16, 8.10;
Магілёў — 8.00, 16.21, 8.21;
Гомель — 7.51, 16.24, 8.33;
Гродна — 8.25, 16.48, 8.23;
Брэст — 8.19, 16.55, 8.36.
МЕСЯЦ:
Поўня — 19 студзеня.
ІМЯНІНЫ:
Рыгора, Маркіяна, Феафана; Ільдафонса, Раймунда

ЗВЯЗДА

23 СТУДЗЕНЯ 1992 г. чацвер, № 15 (21793)

● выдаецца са жніўня 1917 г. ● БЕЛАРУСКАЯ ГАЗЕТА ● цана 40 кап.

РОЗГАЛАС

РАСІЯ ПРЫХОДЗІЦЬ НА ДАПАМОГУ

Чарнобыль... Боль і трагедыя беларускага народа. Чорны знак бяды пакінула катастрофа на нашай зямлі. Звыш дзвюх трэцей усіх радыеактыўных рэчываў, якія выпалі на еўрапейскую частку тэрыторыі былога Саюза ССР, прыпадае на Беларусь. Амаль кожны чацвёрты жыхар рэспублікі, а гэта больш як 2 мільёны чалавек, жыве ў зоне бедства. Вялікія страты нанесены і беларускай эканоміцы.

Для вырашэння чарнобыльскай праблемы патрабуюцца велізарныя затраты. Раней яны пакрываліся, у асноўным, за кошт саюзнага бюджэту. Цяпер жа сітуацыя змянілася карэнным чынам. Саюза больш няма, а самой рэспубліцы знайсці такія сродкі цяжка. Толькі ў гэтым годзе з улікам новых цэн на «чарнобыльскія» мэты неабходна выдзеліць 16,4 мільярда рублёў.

На дапамогу прыйшла Расія. Нядаўна ў Маскве паміж Рэспублікай Беларусь і Расійскай Федэрацыяй падпісана пагадненне аб аб'ёмах і парадку фінансавання ў 1992 годзе расходаў на ліквідацыю вынікаў катастрофы на Чарнобыльскай АЭС. Прынята рашэнне стварыць спецыяльны фонд, з якога будуць выдзяляцца затраты на выкананне мерапрыемстваў, прадугледжаных Дзяржаўнай праграмай неадкладных мер па ліквідацыі вынікаў аварыі на 1990—1992 гады, праграмай «Дзеці Чарнобыля», а таксама Закона «Аб сацыяльнай абароне грамадзян, пацярпелых у выніку Чарнобыльскай катастрофы».

Служба інфармацыі Савета Міністраў Рэспублікі Беларусь.

«ГРАБЁЖ СЯРОД БЕЛАГА ДНЯ...»

Адназначную негатыўную ацэнку далі ўчора кіраўнікі апытаных намі беларускіх прадпрыемстваў новаму Закону аб падатках на даходы. Сёння мы гутарым з прадстаўнікамі біржаў. Іх таксама закрануў гэты закон: даходы, атрыманыя ад біржавой, брокерскай дзейнасці, абкладваюцца 60-працэнтным падаткам. З якім жа настроем сустрэлі закон прадпрымальнікі?

Аляксандр БАРАН, юрысконсульт Заходняй біржы нерухомасці:

— 60 працэнтаў падатку ад даходаў біржавой дзейнасці — гэта значыць 90—95 працэнтаў ад нашага прыбытку. Які ж тут можа быць настрой? У Расіі, на якую так любяць раўняцца нашы кіраўнікі, працэнт адлічэнняў ад прыбытку складае ўсяго 45. Прадпрымальніцкая дзейнасць скоўваецца, не паспеўшы як след разгарнуцца. Тут думка адназначная: закон грабежніцкі. На Захадзе такімі падаткамі абкладаюцца хіба што казіно ці ігорныя дамы...

Іван ЛІЦКЕВІЧ, віцэ-прэзідэнт Беларускай універсальнай біржы:

— Драконаўскі падатак, чыстай вады валюнтарызм. Відаць, ніхто сур'ёзна не займаўся гэтым пытаннем. Наш міжбіржавы каардынацыйны савет, у які ўваходзяць прадстаўнікі ўсіх беларускіх біржаў, звярнуўся да шэрагу інстытутаў з тым, каб яны правялі незалежную экспертызу. Пачакаем, што скажуць спецыялісты. Такога няма ні ў адной краіне.

Станіслаў КАРПЕНКА, кандыдат эканамічных навук, начальнік фондавага аддзела акцыянернага таварыства «Мінская біржа»:

— Неверагоднае дзікунства! Перада мной ляжаць параўнальныя табліцы біржавой дзейнасці і падаткаў на яе ў Беларусі, Расіі, Латвіі, Эстоніі, на Украіне. Нідзе, акрамя як у нас, такога рабаўніцтва няма. Мы вымушаны будзем у такіх умовах прымаць меры процідзеяння: адкрываць рахункі ў іншых дзяржавах Садружнасці, напрыклад. Усе тавары і грошы пойдуць за межы нашай рэспублікі. Хто выйграе ад гэтага? Яны думаюць, што мы мільёны заграбаем, а хутка нам зарплату людзям выплачваць не будзе чым...

Вось такія думкі зацікаўленых людзей. Падобныя меркаванні аб законе пачулі мы і ад прадстаўнікоў Цэнтральнай Беларускай таварнай біржы «Глорыя», Беларускай аграпрамбіржы — дзікунства, грабеж, валюнтарызм...

Баімся, што аднымі словамі справа не скончыцца.

Падрыхтаваў Анатоль СЛАНЕЎСКІ.

Яшчэ нядаўна ўваходзіўшы ў састаў ваенна-прамысловага комплексу рэчыцкі завод «Рытм» усё больш упэўнена бярэ курс на выпуск тавараў народнага спажывання. Гэта і склададаныя мікрасхемы для радыёэлектроннай прамысловасці, і дазіметры «Сасна», і папулярная дзіцячая гульня «Цір», многія іншыя вельмі патрэбныя вырабы.

НА ЗДЫМКУ: у магазіне, які адкрыты на заводзе, можна купіць агародніну са сваёй цяпліцы, мяса і каўбасы з падсобнай гаспадаркі, вырабы, выпускаемыя прадпрыемствам.

Фота Сяргея ХАЛАДЗІЛІНА. (БЕЛТА).

Афіцыяльны аддзел

Вярхоўны Савет Рэспублікі Беларусь прыняў пастановы аб назначэнні:

— міністрам энергетыкі РБ **Герасімава Валянціна Васільевіча;**

— міністрам інфармацыі РБ **Бутэвіча Анатоля Іванавіча;**

— міністрам адукацыі РБ **Гайсёнка Віктара Анатольевіча;**

— старшынёй Дзяржаўнага мытнага камітэта РБ **Шкурдзя Генадзя Міхайлавіча;**

— міністрам рэсурсаў РБ **Шэпеля Уладзіміра Міхайлавіча.**

Вярхоўны Савет Рэспублікі Беларусь зацвердзіў пастановы Прэзідыума Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь ад 30 ліпеня 1991 года аб вызваленні **Дзем'яновіча Уладзіміра Пятровіча** з пасады міністра гандлю РБ па яго просьбе і ад 4 снежня 1991 года аб назначэнні міністрам гандлю РБ **Байдака Валянціна Іванавіча.**

Не крытыкуйце п'яных вартаўнікоў

ЕЛЬСКІ РАЁН. Калі ў сярэдзіне дня інспектар РАУС В. Баравік прыбыў на склад выбуховых матэрыялаў Палескай геафізічнай сейсмапартыі № 24, ён убачыў там п'янага вартаўніка П. Бабруйку, які соладка спаў на службе ў абдымку са стрэльбай. Лейтэнант зрабіў яму заўвагу. Крытыка была сустрэта нядобразычліва: вартаўнік спрасонку націснуў на курок. На шчасце, карцеч толькі злёгку параніла міліцыянера.

ЦІ БУДЗЕ КАНЕЦ СВЕТУ?

20 пропаведзяў пад назвай «Біблейскі шлях да новага жыцця» прачытае ў сталіцы Беларусі хрысціянскі прапаведнік Ларэн Нэльсан. Яму 44 гады. Ларэн закончыў Гавайскую акадэмію і Вала-Вала каледж. Аб'ектам яго навуковых даследаванняў з'яўляецца Апакаліпсіс. Арганізатары абяцаюць паказ унікальных слайдаў, а тым, хто праслухае ўвесь цыкл лекцый, падаруюць Біблію і іншую рэлігійную літаратуру.

В. ТАРАСЕНКА. БелаПАН.

Пастанова Савета Міністраў Рэспублікі Беларусь ад 20 студзеня 1992 г. № 27

АБ ЧАСОВЫХ МЕРАХ ПРОЦІДЗЕЯННЯ ЗАВЫШЭННЮ ЦЭН МАНАПОЛЬНЫМІ ВЫТВОРЦАМІ

Савет Міністраў Рэспублікі Беларусь **пастанаўляе:**

1. Увесці ў 1992 годзе дэкларыраванне цэн на прадукцыю (тавары, паслугі), па якой суб'екты, якія гаспадараць, незалежна ад форм уласнасці і падпарадкаванасці, займаюць дамінуючае становішча на рынку гэтай прадукцыі (тавараў, паслуг)*.

Пералік прадпрыемстваў-манапалістаў вызначаецца Камітэтам па кіраванню дзяржаўнай маёмасцю пры Савеце Міністраў Рэспублікі Беларусь.

Устанавіць, што:

прадпрыемствы, уключаныя ў гэты пералік, кантралююцца ў частцы захавання парадку ўстанаўлення цэн на ўказаную прадукцыю (тавары, паслугі) і абгрунтаванасці атрымання прыбытку ад яе рэалізацыі;

Дзяржэканомплан, аблвыканкомы і Мінскі гарвыканком ажыццяўляюць рэгістрацыю дэкларуемых у 1992 годзе цэн на прадукцыю (тавары, паслугі), рэалізуемую прадпрыемствамі-манапалістамі на рынках (рэспубліканскім, адзінай эканамічнай прасторы, мясцовым), а таксама кантроль за іх прымяненнем і дынамікай.

2. Зацвердзіць прыкладаемае Палажэнне аб дэкларыраванні ў 1992 годзе цэн на прадукцыю (тавары, паслугі) прадпрыемстваў-манапалістаў.

Дзяржэканомплану ў месячны тэрмін распрацаваць і зацвердзіць Палажэнне аб кантролі за цэнамі на прадукцыю (тавары, паслугі) прадпрыемстваў-манапалістаў. (У бліжэйшых нумарах рэдакцыя надрукуе каментарый спецыялістаў).

3. У выпадку адмовы прадпрыемства-манапаліста ад дэкларыравання цэн або нясвоечасовага дэкларыравання цэн (іх змяненняў), прадастаўлення няправільнай інфармацыі Дзяржэканомплан, аблвыканкомы і Мінскі гарвыканком маюць права накласці на яго штраф у размеры да 15 працэнтаў кошту прадукцыі (тавараў, паслуг), рэалізаванай па недэкларыраванай цане.

Адказнасць службовых асоб, дзеянні якіх выклікалі ўказаныя парушэнні, вызначаецца ў адпаведнасці з антыманапольным заканадаўствам.

4. Пры прымяненні прадпрыемствам-манапалістам больш высокіх недэкларыраваных цэн (іх змяненняў), чым вызначана органамі цэнаўтварэння, або завышэнні дэкларыраваных цэн розніца ў цэнах у бясспрэчным парадку падлягае канфіскацыі ў адпаведны бюджэт са спагнаннем штрафу ў размеры канфіскаванай сумы.

Службовыя асобы, вінаватыя ў гэтых парушэннях, нясуць адказнасць, прадугледжаную антыманапольным заканадаўствам.

Дзяржэканомпланам, аблвыканкомамі і Мінскім гарвыканкомам могуць устанаўлівацца гранічныя цэны на прадукцыю (тавары, паслугі) прадпрыемстваў-манапалістаў, фіксаваны ўзровень яе рэнтабельнасці, прымяняцца іншыя метады рэгулявання цэн.

5. Для прадухілення неабгрунтаванага росту цэн на рынках сродкаў вытворчасці, тавараў і паслуг прадпрыемствам-манапалістам, іншым прадпрыемствам і арганізацыям забараняецца:

штучна павышаць або падтрымліваць цэны на аўкцыёнах і таргах; абмяжоўваць аб'ёмы вытворчасці (продажу) пэўных відаў прадукцыі (тавараў, паслуг);

уступаць у аб'яднанні або заключаць пагадненні ў любой форме, калі іх мэтай з'яўляецца павышэнне цэн або падтрыманне высокіх цэн.

Прадаставіць Дзяржэканомплану права накладваць на прадпрыемствы, аб'яднанні, арганізацыі за ўчыненне падобных дзеянняў (з улікам абставін і характару) штраф у размеры да 500 тысяч рублёў.

Старшыня Савета Міністраў Рэспублікі Беларусь В. КЕБІЧ.
Кіраўнік спраў Савета Міністраў Рэспублікі Беларусь М. КАЎКО.

* У далейшым называюцца прадпрыемствы-манапалісты.

● РАДЫЁПЕРАХВАТ

РАДЫЁ «СВАБОДА»

✱ Азербайджан падаў афіцыяльную заяву аб удзеле ў рабоце нарады па пытаннях бяспекі і супрацоўніцтва ў Еўропе ў якасці паўнапраўнага члена гэтага форуму. Заява Азербайджана атрымана сакратаром Хельсінкскай нарады ў Празе. Заяўкі на ўступленне ў гэты працэс атрыманы таксама ад Арменіі, Беларусі, Украіны і Малдовы.

✱ Старшыня Вярхоўнага Савета Літвы Ландсбергіс накіраваўся з афіцыяльным візітам у Вялікабрытанію. Ландсбергіс сустрэнецца з прэм'ер-міністрам Вялікабрытаніі Мэйджарам, адкрые новае пасольства Літвы ў Лондане і выступіць з прамовай на міжнароднай канферэнцыі па пытаннях адносін паміж Захадам і Прыбалтыйскімі краінамі.

✱ Прэзідэнт Узбекістана Карымаў заявіў аб неабходнасці стварэння новага аб'яднання рэспублік савецкай Сярэдняй Азіі.

«ГОЛАС АМЕРЫКІ»

✱ Праведзенае ў мінулым месяцы ў Казахстане ракетнае выпрабаванне выклікала новыя спрэчкі адносна кантролю былога савецкага ядзернага ўзбраення. Афіцыяльныя асобы Казахстана заявілі, што ім нічога не было вядома аб праведзеных 20 снежня выпрабаваннях. Генерал Юрый Гусеў пацвердзіў факт праведзення выпрабаванняў. Ён паведаміў, што ракета СС-19 была мадыфікавана для запуску ў космас.

✱ Ваенныя прадстаўнікі Югаславіі і Харватыі пачалі другі раунд перагавораў, накіраваных на ўмацаванне пагаднення аб спыненні агню, якое ў прынцыпе захоўваецца ўжо 18 дзён.

Прадстаўнік Еўрапейскай супольнасці адкрыў перагаворы ў венгерскім горадзе Печ. Паводле запэўніванняў назіральнікаў, цяперашняе пагадненне захоўваецца лепш, чым папярэднія, нягледзячы на асобныя парушэнні.

✱ Катар далучыўся да пяці іншых краін АПЕК, якія заявілі, што скарачаюць здабычу нафты з мэтай дабіцца павышэння цэн на яе. Краіна скароціць здабычу на 10 працэнтаў. Катар далучыўся ў гэтым пытанні да Алжыра, Ірана, Лівіі, Нігерыі і Венесуэлы.

РАДЫЁ «ФРАНС ІНТЭРНАСЬЯНАЛЬ (RFI)»

✱ У Грузіі адбыліся новыя сутыкненні паміж войскамі ўрада і прыхільнікамі былога прэзідэнта Гамсахурдыя. Як паведамляе карэспандэнт Французскага інфармацыйнага агенцтва, сама меней два прыхільнікі Гамсахурдыі забіты і 10 — паранены ў баях за пераправу на адной з рэк у Заходняй Грузіі.

✱ П'ер Каата, адзін з дзевяці пасажыраў, якія засталіся ў жывых пасля авіякатастрофы ў панядзелак вечарам французскага авіялайнера, паведаміў карэспандэнтам падрабязнасці катастрофы. Аэробус АА-320 французскай унутранай авіякампаніі рухнуў пры набліжэнні да аэрапорта Страсбурга непадалёк ад граніцы з Германіяй. Загінулі 87 чалавек. Паводле слоў Каата, тыя, хто застаўся ў жывых, развялі ў самалёце вогнішча і грэліся, пакуль іх праз чатыры гадзіны не знайшлі выратавальнікі.

✱ Куба лічыць апраўданым пакаранне смерцю кубінскага бежанца, асуджанага за тэрарызм. Кубінскія дзяржаўныя сродкі масавай інфармацыі паведамілі, што Эдуарда Гінес быў расстраляны. Як падкрэслівае афіцыяльная газета «Гранма», апазіцыя на Кубе з'яўляецца недапушчальнай, пакуль амерыканская палітыка ў адносінах да рэспублікі будзе заахвочваць кубінскіх бежанцаў і дысідэнтаў на акцыі супраць урада Фідэля Кастра.

● РАДЫЁПЕРАХВАТ ●

Камяні і бізнес

Густа ўсеяны камянямі палі саўгаса «Кубнічы» Ушацкага раёна. Тут вырашылі пазбавіцца ад іх з выгадай для гаспадаркі. Таму набылі брокерскае месца на Беларускай аграпрамбіржы. Мяркуецца прадаваць друз, вытворчасць якога наладзілі ў саўгасе з усё тых жа камянёў. На біржы будзе рэалізоўвацца толькі прадукцыя, выпушчаная звыш дзяржаўнага заказу.

Дзе долары?

ГОМЕЛЬ. Такое пытанне задаў супрацоўнікам Навабеліцкага РАУС ваеннаслужачы з Падмаскоўя В. Бірукоў.

У канцы мінулага года В. Бірукоў, які ехаў у аўтамабілі разам з жонкай, трапіў у цяжкае дарожна-транспартнае здарэнне. Пацярпеўшыя былі дастаўлены ў бліжэйшую бальніцу. Ад атрыманых траўмаў жонка ваеннага памёрла. Сам жа Бірукоў, выпісваючыся, заявіў, што ў жончынай кофце было зашыта 770 долараў. Дзе яны цяпер? Пошукі валюты працягваюцца.

ШТО ЗАСТАЛОСЯ ЗА КАДРАМ

У час сустрэч у «Прамым эфіры» са Старшынёй Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь С. С. Шушкевічам на Беларускае тэлебачанне звоняць сотні людзей. На жаль, на ўсе пытанні кіраўніку дзяржавы адказаць не пад сілу, бо час у эфіры абмежаваны.

Таму тыя з іх, што належаць да кампетэнцыі ўрада, перададзены ў Савет Міністраў Беларусі. Сёння публікуюцца адказы на найбольш актуальныя і злабадзённыя пытанні.

Што найперш хвалюе людзей? На першым плане — сацыяльная абарона ва ўмовах лібералізацыі цэн.

Якія дапамогі будуць выплачвацца на дзяцей? — такое пытанне адрасавалі Старшыні жыхары Мінска Краўчанка і Расолька.

— Устанаўліваюцца аднаразовыя і штомесячныя дапамогі сем'ям, якія выхоўваюць дзяцей. Так, будуць выплачвацца 700 рублёў пры нараджэнні дзіцяці, а таксама 350 рублёў жанчыне, нарадзіўшай дзіця, якая стала на ўлік у жаночай кансультацыі да 12-тыднёвага тэрміну цяжарнасці. Штомесячныя дапамогі ўстаноўлены ў наступным размеры: 420 рублёў на дзіця да 3 гадоў; 210 — да 6 гадоў; 245 — ад 6 да 16 гадоў.

Жыхарку Мінска Цубараву хвалюе, ці будуць павышацца пенсіі і чаму не прыняты Закон аб новым пенсіённым забеспячэнні?

— Вярхоўны Савет прыняў пастанову «Аб неадкладных мерах, звязаных з пенсіённым забеспячэннем грамадзян у Рэспубліцы Беларусь». У ім прадугледжана, што з 1. 01. 1992 года мінімальная пенсія па ўзросту ўстанаўліваецца такая ж, як мінімальная зарплата—350 рублёў. Акрамя таго, за кожны поўны год звыш 20 гадоў стажу жанчынам і 25 гадоў мужчынам пенсія павышаецца на 3 працэнты. Максімальны размер дабаўкі за стаж можа дасягнуць 60 працэнтаў. Такім чынам, пры працоўным стажы ў жанчын 40 гадоў і больш, а ў мужчын — 45 гадоў і больш мінімальная пенсія па ўзросту складзе 560 рублёў. Калі ж цэны пасля студзеньскага павышэння будуць расці і кошт «спажывецкай карзіны» павялічыцца, у адпаведнасці з Законам рэспублікі «Аб індэксацыі даходаў насельніцтва з улікам інфляцыі» будуць павышацца і пенсіі.

Што датычыць прыняцця Закона аб пенсіённым забеспячэнні. Праект дакумента разгледжаны на сесіі ў першым чытанні і апублікаваны ў друку для абмеркавання. Камісіям Вярхоўнага Савета даручана дапрацаваць яго з улікам заўваг і прапаноў, прадставіць на разгляд чарговай сесіі. Мяркуецца, што закон будзе ўведзены ў дзеянне з 1 студзеня 1993 года.

Ганшараў з Мінска: «За апошнія 50 гадоў з карты рэспублікі знікла каля 10 тысяч вёсак. Што робіцца па адраджэнню беларускай вёскі?»

— Распрацавана Дзяржаўная праграма адраджэння, якая ставіць на мэце захаваць існуючую сістэму сельскіх населеных пунктаў. Асаблівае месца тут адводзіцца развіццю сялянскіх (фермерскіх) гаспадарак, колькасць якіх да канца гэтага дзесяцігоддзя павінна ўзрасці да 40 тысяч, што дазволіць эфектыўна выкарыстаць сельгасугоддзі былых хутароў і зніклых з карты вёсак.

Тэлеглядачка з Віцебска цікавіцца, ці кантралюе ўрад сумесныя прадпрыемствы?

— Кантроль, канешне, ёсць. Ажыццяўляецца ён Дзяржкамітэтам па знешніх эканамічных сувязях і падатковай інспекцыяй Міністэрства фінансаў Беларусі.

Якім чынам? Праводзяцца экспертызы ўстаноўчых дакументаў і рэгістрацыя СП, ліцэнзаванне экспартных аперацый. Уведзена неабходная статыстычная справаздачнасць аб іх фінансава-эканамічнай дзейнасці.

Інвалід Пракапенка з Мінска цікавіцца льготамі для інвалідаў у сувязі з павышэннем цэн.

— Шэраг ільгот для інвалідаў прадугледжаны ў Законе «Аб сацыяльнай абароне інвалідаў у Рэспубліцы Беларусь», які з 1 студзеня г. г. уведзены ў дзеянне. У прыватнасці, інваліды 1-й і 2-й груп і дзеці-інваліды забяспечваюцца лякарствамі па рэцэптах лечачых урачоў з 90-працэнтнай скідкай, а інваліды 3-й групы —са скідкай 50 працэнтаў іх кошту. З 1 ліпеня інваліды будуць карыстацца ў рэспубліцы правам бясплатнага праезду ўсімі відамі гарадскога і прыгараднага пасажырскага транспарту, за выключэннем таксі.

Акрамя таго, інваліды 1-й групы прымацоўваюцца да магазінаў для атрымання прадуктаў. Ім прадастаўляецца магчымасць набыцця для сябе па папярэдніх заказах праз магазіны па месцы жыхарства адзення і абутку айчыннай вытворчасці. Ёсць у законе і іншыя меры.

Раманава з Асіповіч: «У сям'і дзіця-інвалід. Муж працуе адзін. Што будзе рабіць урад для такіх сем'яў?»

— Асобы, якія не працуюць і не атрымліваюць пенсій, а даглядаюць дзіця-інваліда ва ўзросце да 16 гадоў, інваліда 1-й групы, будуць атрымліваць дапамогу ў размеры 175 рублёў. Ім таксама выплачваюцца дапамогі, прадугледжаныя пастановай Дзяржкампрацы і Мінфіна рэспублікі «Аб памерах дзяржаўных дапамог сем'ям, якія выхоўваюць дзяцей».

Ці падаражаюць кааператыўныя кватэры і ці будуць даваць пазыку ў банку? — такое пытанне паступіла ад гр. Цітко з Мінска.

— Пры лібералізацыі цэн, зразумела, павысіцца і кошт жыллёвага будаўніцтва. Па папярэдніх прагнозах Дзяржбуда разліковы каштарысны кошт будаўніцтва ў гэтым годзе можа ўзрасці ў 3—5 разоў у параўнанні з 1991 годам.

Парадак крэдытавання кааператыўнага жыллёвага будаўніцтва не мяняўся. ЖБК прадастаўляецца банкаўскі крэдыт у размеры да 70 працэнтаў кошту будаўніцтва жылога дома.

А вось жыхар сталіцы Дудараў пытаецца: «Калі і як будзе прыватызавана жылая плошча?»

— Прыватызацыя жыллёвага фонду ажыццяўляецца з 1989 года шляхам продажу (бясплатнай перадачы асобам, маючым адпаведныя льготы — інваліды вайны і інш.) кватэр у дамах дзяржаўнага і грамадскага фонду.

Закон аб прыватызацыі жылля яшчэ не прыняты. Да разгляду на чарговай сесіі праект закона павінен быць апублікаваны ў друку для абмеркавання.

А. Дорахаў з Мінска: «У якім парадку будуць выдавацца патэнты?»

— Парадак выдачы патэнтаў рэгламентуецца часовым пагадненнем аб абароне прамысловай уласнасці, падпісаным 27.12.1991 года. У бліжэйшы час Вярхоўны Савет разгледзіць законапраект, у адпаведнасці з якім будзе вызначаны парадак выдачы патэнтаў. Мяркуецца, што гэтым будзе займацца спецыяльнае патэнтнае ведамства на базе Мінскага філіяла Усесаюзнага цэнтра патэнтных паслуг.

Колькі ў рэспубліцы прададзена ліцэнзій, патэнтаў і тэхналогій, — цікавіцца тэлеглядач з Мінска Міхайлаў.

— За апошнія 5 гадоў прададзена 20 ліцэнзій. Цяпер створана некалькі біржаў (напрыклад, БелІНГАНДАЛЬ, БелТЭХНА, Мінская біржа тэхналогій, ліцэнзій і паслуг), якія займаюцца купляй і продажам ліцэнзій.

Бельскі з Мінска: «Калектыў вырашыў прыватызаваць завод, але дырэкцыя супраць. Як быць у гэтым выпадку?»

— Гэта пытанне павінна вырашацца на сходзе ці канферэнцыі працоўнага калектыву. Калі ёсць згода не менш паловіны рабочых і служачых, падаецца заяўка ў адпаведны орган па прыватызацыі — Камітэт па дзяржмаёмасці ці аддзел выканкома. Пры станоўчым вырашэнні (пры гэтым улічваецца таксама думка міністэрстваў, ведамстваў, упраўленняў, аддзелаў выканкома) прадпрыемства ўключаецца ў праграму прыватызацыі. Спрэчкі і канфлікты разглядаюцца ў органах па прыватызацыі ці ў гаспадарчых судах.

Санкевіч з Бабруйска хвалюецца, што навучанне ў ВНУ будзе платнае. Як можа жанчына, якая адна выхоўвае сына, заплаціць за вучобу?

Закон «Аб адукацыі ў Рэспубліцы Беларусь» у дзяржаўных навучальных установах спагнанне платы са студэнтаў за навучанне (акрамя дадатковых відаў), а таксама за іншыя паслугі, якія аплачваюцца з дзяржбюджэту, забараняе.

У пошуках страчанага часу?

Прэзідыум Вярхоўнага Савета рэспублікі абмеркаваў ход зямельнай рэформы

Старшыня Камісіі ВС Беларусі У. Гаркун, які выступаў першым, прывёў даныя даволі цікавага сацыялагічнага даследавання. На пытанне: «што прымушае вас устрымацца ад фермерскай дзейнасці?» 60 працэнтаў указалі на немагчымасць купіць тэхніку, 14,7 — узяць крэдыт, 29 працэнтаў проста прывыклі да калгаса, а 27 — не ведаюць сваіх правоў. Ну і гэтак далей. Адсюль ясна, чаму ў рэспубліцы ўсяго 777 фермерскіх гаспадарак плюс толькі 200 заяў на атрыманне зямлі.

З горам напалам зямлю яшчэ можна «выбіць», тым больш, што ёю зараз у асноўным распараджаюцца мясцовыя Саветы. Практычна невырашальнай становіцца праблема набыцця тэхнікі. Некаторыя яе віды ўздаражалі, падкрэсліў У. Гаркун, у 158, 20, 22, 60, 13 разоў. Дзяржаўныя і біржавыя цэны зараз мала адрозніваюцца. У такіх умовах узяць крэдыт на куплю, скажам, трактара за 150 тысяч рублёў уяўляецца для фермера марай недасягальнай. Па-першае, яму яго ніхто не дасць, па-другое, ён сам ад гэтага адмовіцца. Як быццам, акрэсліўся тупік, і выхад з яго У. Гаркуну бачыцца ў прыярытэце развіцця прысядзібных гаспадарак. Хоць на бліжэйшыя год-два.

Гаварыў Уладзімір Гілyравіч таксама аб узмацненні адказнасці за выкарыстанне зямлі. Усё правільна, толькі навошта было прымаць такую дзіўную пастанову аб плацяжах за зямлю, хутчэй сімвалічных? Ніколі, нідзе і ніхто не будзе клапаціцца аб ёй, калі яна дасталася, можна сказаць, за капейкі. Да таго ж, як ні дзіўна, у зямлі дагэтуль няма гаспадара. Яна нічыя, і яна належыць усім. А з распрацоўкай парадку перадачы зямлі ў прыватнае карыстанне чамусьці не спяшаюцца.

Прадоўжыў тэму старшыня Камітэта па зямельнай рэформе М. Русы. На яго погляд, адна з самых галоўных прычын паступовага затухання рэформы — невысокая якасць зямлі, перададзенай камітэту. У асноўным гэта балота і хмызняк. Зразумела, ніводзін нармальны чалавек яе не возьме. Уласна кажучы, гэтага трэба было чакаць. Ніхто проста так з добрай зямлёй не развітаецца. Гэта пытанне стратэгіі. Таму і не жадаюць мясцовыя ўлады ісці на канфлікт з гаспадарчымі кіраўнікамі, а фермерам застаецца няўдобіца.

І пакуль Камітэту па зямельнай рэформе не будуць дадзены надзвычайныя паўнамоцтвы, адзначыў М. Русы, становішча не зменіцца. Гэта яго прапанова ўзрушыла некаторых прысутных, якія ўбачылі тут падмену ўлады. Я са свайго боку думаю: а чаму б і не? Калі мясцовы Савет не жадае псаваць адносіны са старшынёй калгаса, то камітэту і карты ў рукі. Ён не залежыць ад старшыні калгаса. Трэба мець на ўвазе і тое, што ўсе самыя дэмакратычныя рэформы пачыналіся адміністратарамі чыстай вады і адміністрацыйнымі ж метадамі. Праўда, важна своечасова спыніцца.

Шмат гаварылася пра садовыя таварыствы і дачныя ўчасткі. Пытанне асвятлялі паслядоўна прадстаўнікі Мінскага аблвыканкома, Мінскага рай- і гарвыканкомаў, Гомельскага аблвыканкома. Вывад: зямлі не хапае. Як так? А так, не хапае, і ўсё. Наогул, па гэтай праблеме гаварыць можна многа і доўга. Але ўсе выказванні блякнуць перад думкай дэпутата Зданевіча: садаводства і прысядзібныя ўчасткі — гэта вельмі добра, але развіваць трэба таварную вытворчасць. Інакш кажучы, фермерства. Зданевічу нельга адмовіць у мудрасці, бо ва ўсім свеце народ корміць фермер, а не дачнік. У апошняга задача простая: падыхаць свежым паветрам і назапасіць дзесятак-другі слоікаў кампоту. За мясам і малаком, хлебам і маслам ён пойдзе ў магазін. Зусім справядліва дэпутат Зданевіч падкрэсліў, што нават не прыйшлося б збіраць Прэзідыум, каб адразу ўстанавілі правільныя плацяжы за зямлю, многія пытанні самі адпалі б.

Адзін з членаў Прэзідыума сказаў, што Вярхоўны Савет зараз знаходзіцца ў пошуках. Дзіўна. У пошуках чаго і колькі можна шукаць? Страчанага часу? На гэта, дарэчы, старшынствуючы на пасяджэнні С. Шушкевіч заўважыў: калі ў вас няма методык і механізмаў, то хто іх будзе распрацоўваць? Няма і праграмы дзеянняў, адзначыў член Прэзідыума, што таксама выклікае здзіўленне. Праграмы прапаноўваліся розныя і даволі часта. Праўда, калі нагадаць, што большасць Вярхоўнага Савета складаюць прадстаўнікі той самай мясцовай улады і гаспадарчыя кіраўнікі калгасна-саўгаснай сістэмы, то многае стане зразумелым. У тым ліку, перманентны пошук і адсутнасць праграмы рэформы ў ходзе яе.

Юрыдычны бок праблемы, як заўсёды, бліскуча асвятліў дэпутат Д. Булахаў. Пытанне ў тым, адзначыў ён, што кожны рэалізуе сваё права. Грамадзянін — права на зямлю, Савет — права даваць яе ці не. Кожны пры гэтым кіруецца адпаведным законам, а ў выніку мінімум тры законы — аб уласнасці, аб мясцовым самакіраванні і кодэкс зямельных законаў — пачынаюць канфліктаваць паміж сабой. Нельга лічыць зямельную рэформу заканадаўча забяспечанай, падвёў рысу Д. Булахаў.

А што, цікава, самі фермеры? Іх на пасяджэнні, на жаль, не было, але за іх выказаўся старшыня Сялянскага саюза К. Ярмоленка. Тым больш, што стрэл у яго адрас было выпушчана дастаткова. Мы дыскутуем, лічыць К. Ярмоленка, а ў Прыбалтыку тэхніка цячэ ракой, бо там ніхто нічога не шукае, а проста рэалізуюць зямельную рэформу. З моманту стварэння Сялянскага саюза яго старшыня толькі і робіць, што просіць — тэхніку, зямлю, насенне, угнаенні для фермераў. Прасіў, дарэчы, і тады, калі трактар каштаваў 10 тысяч, і калі іх можна было купіць. Не, гналі ў калгасы-саўгасы. А зараз старшыні заяўляюць: год, два, тры не будзем купляць тэхнікі, яна дарагая. Але калі не будуць, то яе ў іх хапае? Вось такія справы.

— На Магілёўшчыне я разумею, — завяршаючы «аграрны марафон», сказаў С. Шушкевіч, — што да фермера ставяцца нібы да злачынцы. Ёсць законы, але яны не працуюць.

Канчатковага рашэння ў гэты дзень прынята не было, вырашана дапрацаваць праект рашэння з улікам выказаных прапаноў. [illegible] магу парадаваць фермераў: ім будзе дазволена ўзбройвацца. Пэўна, для таго, каб да іх не ставіліся як да злачынцаў.

Сяргей ШАЎЦОЎ.

ЗАКОН РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ

АБ САЦЫЯЛЬНАЙ АБАРОНЕ ГРАМАДЗЯН, ПАЦЯРПЕЎШЫХ

Аварыя, якая адбылася 26 красавіка 1986 года на Чарнобыльскай атамнай электрастанцыі, з'яўляецца самай буйной катастрофай сучаснасці. Яна закранула лёс мільёнаў людзей, якія пражываюць на велізарных тэрыторыях. Стварыліся новыя экалагічныя, сацыяльныя і эканамічныя ўмовы ў рэгіёнах радыеактыўнага забруджання.

Беларусь аб'яўлена зонай нацыянальнага экалагічнага бедства. Да гэтага часу немагчыма ацаніць увесь аб'ём і вынікі чарнобыльскай катастрофы. Прадухіленне неспрыяльнай сацыяльнай і экалагічнай сітуацыі ў рэспубліцы патрабуе значных намаганняў, прыцягнення вялікіх фінансавых, матэрыяльных і навуковых рэсурсаў рэспублікі і краіны.

РАЗДЗЕЛ 1. АГУЛЬНЫЯ ПАЛАЖЭННІ

Артыкул 1. Гэты Закон накіраваны на абарону правоў і інтарэсаў грамадзян, якія прымалі ўдзел у ліквідацыі вынікаў катастрофы на Чарнобыльскай АЭС, былі адселены і выехалі на новае месца жыхарства з тэрыторыі радыеактыўнага забруджання, пражываюць на ўказанай тэрыторыі, і іншых катэгорый грамадзян, вызначаных гэтым Законам.

Артыкул 2. Грамадзяне, якія пражываюць (працуюць) на тэрыторыі Рэспублікі Беларусь, маюць права на атрыманне льгот і кампенсацый за ўрон, прычынены іх здароўю і маёмасці ў выніку катастрофы на Чарнобыльскай АЭС, у парадку і на ўмовах, устаноўленых гэтым Законам і іншымі заканадаўчымі актамі Рэспублікі Беларусь.

Рэалізацыя правоў грамадзян, устаноўленых гэтым Законам, гарантуецца дзяржавай.

Артыкул 3. Умовы пражывання і працоўнай дзейнасці насельніцтва без абмежаванняў па радыяцыйнаму фактару на забруджанай радыенуклідамі тэрыторыі вызначаны саюзнай канцэпцыяй пражывання насельніцтва ў раёнах, пацярпеўшых ад аварыі на Чарнобыльскай АЭС, адобранай 6 снежня 1990 года Каардынацыйным саветам па навуковых праблемах, звязаных з экалагічнымі вынікамі выкарыстання новых тэхналагічных сістэм пры Прэзідыуме Акадэміі навук СССР, і рэспубліканскай канцэпцыяй, адобранай 19 снежня 1990 года Бюро Прэзідыума Акадэміі навук Рэспублікі Беларусь.

Асноўным паказчыкам ацэнкі тэрыторый, дзе ўмовы пражывання і працоўная дзейнасць насельніцтва не патрабуюць якіх-небудзь абмежаванняў, устаноўлена эфектыўная эквівалентная доза апраменьвання насельніцтва, што пражывае на іх, якая не павінна перавышаць 1 мЗв (0,1 бэр) у год. Пры перавышэнні эфектыўнай эквівалентнай дозы апраменьвання 1 мЗв (0,1 бэр) у год над узроўнем натуральнага і тэхнагеннага радыяцыйнага фону праводзяцца ахоўныя мерапрыемствы, у тым ліку і адсяленне, чарговасць і этапы якога ўстанаўліваюцца Саветам Міністраў Рэспублікі Беларусь і Нацыянальнай камісіяй Беларусі па радыяцыйнай абароне пры Савеце Міністраў Рэспублікі Беларусь.

Артыкул 4. Тэрыторыі радыеактыўнага забруджання ў залежнасці ад шчыльнасці забруджання глеб радыенуклідамі і ступені ўздзеяння радыяцыі на чалавека адносяцца да наступных зон:

1) зона эвакуацыі (адчужэння);
2) зона першачарговага адсялення;
3) зона далейшага адсялення;
4) зона з правам на адсяленне;
5) зона пражывання з перыядычным радыяцыйным кантролем.

Указаныя зоны вызначаюцца згодна з патрабаваннямі, замацаванымі ў Законе Рэспублікі Беларусь «Аб прававым рэжыме тэрыторый, якія падвергліся радыеактыўнаму забруджанню ў выніку катастрофы на Чарнобыльскай АЭС».

Артыкул 5. Аднясенне тэрыторый да зон радыеактыўнага забруджання і ўстанаўленне іх граніц ажыццяўляюцца Саветам Міністраў Рэспублікі Беларусь на падставе даных аб шчыльнасці забруджання глеб радыенуклідамі, зацверджаных Галоўным упраўленнем па гідраметэаралогіі пры Савеце Міністраў Рэспублікі Беларусь, даных радыялагічных даследаванняў асноўных харчовых прадуктаў і гадавых эфектыўных эквівалентных доз апраменьвання, зацверджаных Міністэрствам аховы здароўя Рэспублікі Беларусь. Межы ўказаных зон пераглядаюцца не радзей аднаго разу ў тры гады Саветам Міністраў Рэспублікі Беларусь.

Тэрыторыі, на якіх сярэднегадавая эфектыўная эквівалентная доза апраменьвання чалавека можа складаці ад 1 мЗв (0,1 бэр) да 5 мЗв (0,5 бэр), адносяцца да зоны далейшага адсялення або да зоны з правам на адсяленне па крытэрыю шчыльнасці забруджання глеб радыенуклідамі. Грамадзяне, якія пражываюць на гэтых тэрыторыях, а таксама якія прынялі рашэнне аб пераездзе на іншае месца жыхарства, маюць права на атрыманне кампенсацый і льгот устаноўленых гэтым Законам для дадзеных зон.

Дадатковыя крытэрыі па вызначэнню межаў зоны ў залежнасці ад забруджанасці яе тэрыторыі іншымі радыенуклідамі могуць устанаўлівацца Саветам Міністраў Рэспублікі Беларусь.

Артыкул 6. Уезд у зону першачарговага адсялення і зону далейшага адсялення для пражывання без дазволу органаў аховы здароўя і мясцовых Саветаў народных дэпутатаў забараняецца.

Артыкул 7. Рээвакуацыя насельніцтва праводзіцца выключна ў добраахвотным парадку пасля зніжэння радыеактыўнага забруджання да ўзроўню, які забяспечвае ўмовы жыцця без абмежаванняў. Рашэнне аб рээвакуацыі насельніцтва прымаецца Саветам Міністраў Рэспублікі Беларусь па заключэнню Нацыянальнай камісіі Беларусі па радыяцыйнай абароне пры Савеце Міністраў Рэспублікі Беларусь.

Артыкул 8. Прадукты харчавання, у якіх утрыманне радыенуклідаў не перавышае норм, устаноўленых Нацыянальнай камісіяй Беларусі па радыяцыйнай абароне пры Савеце Міністраў Рэспублікі Беларусь, а таксама міжнародных норм, прызнаюцца прыгоднымі да рэалізацыі і спажывання (у далейшым называюцца «чыстыя прадукты харчавання»).

Артыкул 9. Прадукты харчавання і сыравіна для іх, выробленыя на тэрыторыях радыеактыўнага забруджання, павінны мець сертыфікат (маркіроўку) з указаннем месца іх вытворчасці, утрымання радыенуклідаў.

Артыкул 10. Забараняецца вытворчасць і рэалізацыя любых відаў прадукцыі, утрыманне радыенуклідаў у якой перавышае нормы, устаноўленыя Нацыянальнай камісіяй Беларусі па радыяцыйнай абароне пры Савеце Міністраў Рэспублікі Беларусь, і міжнародныя нормы.

Забруджаная радыенуклідамі прадукцыя, якая паступіла на прадпрыемствы або для рэалізацыі ў гандлёвую сетку, падлягае адабранню і захаванню ў магільніках ва ўстаноўленым парадку.

Артыкул 11. Грамадзяне Рэспублікі Беларусь маюць права на атрыманне поўнай, своечасовай і дакладнай інфармацыі аб узроўнях забруджання тэрыторыі радыеактыўнымі рэчывамі, аб ступені забруджанасці радыенуклідамі прадуктаў харчавання і іншых тавараў народнага спажывання, аб патрабаваннях рэжыму радыяцыйнай бяспекі.

РАЗДЗЕЛ II. СТАТУС ГРАМАДЗЯН, ПАЦЯРПЕЎШЫХ АД КАТАСТРОФЫ НА ЧАРНОБЫЛЬСКАЙ АЭС

Артыкул 12. Да грамадзян, пацярпеўшых ад катастрофы на Чарнобыльскай АЭС, на якіх распаўсюджваецца дзеянне гэтага Закона, адносяцца як удзельнікі ліквідацыі вынікаў дадзенай катастрофы, так і насельніцтва, якое пацярпела ад яе.

Артыкул 13. Удзельнікамі ліквідацыі вынікаў катастрофы на Чарнобыльскай АЭС з'яўляюцца грамадзяне:

1) якія прымалі ў 1986—1987 гадах удзел у работах па ліквідацыі вынікаў катастрофы на Чарнобыльскай АЭС у межах зоны эвакуацыі або занятыя ў гэты перыяд на эксплуатацыі ці іншых работах на ўказанай станцыі (у тым ліку часова накіраваныя або камандзіраваныя), уключаючы ваеннаслужачых і ваеннаабавязаных, прызваных на спецыяльныя зборы і прыцягнутых да выканання работ, звязаных з ліквідацыяй вынікаў дадзенай катастрофы;

2) якія прымалі ў 1988—1989 гадах удзел у работах па ліквідацыі вынікаў катастрофы на Чарнобыльскай АЭС у межах зоны эвакуацыі (адчужэння) або занятыя ў гэты перыяд на эксплуатацыі або іншых работах на ўказанай станцыі (у тым ліку часова накіраваныя або камандзіраваныя), уключаючы ваеннаслужачых і ваеннаабавязаных, прызваных на спецыяльныя зборы і прыцягнутых да выканання работ, звязаных з ліквідацыяй вынікаў дадзенай катастрофы.

3) якія прымалі ў 1986—1987 гадах удзел у работах па дэзактывацыі, будаўніцтву, па жыццезабеспячэнню насельніцтва ў зонах першачарговага адсялення і далейшага адсялення, уключаючы ваеннаслужачых і ваеннаабавязаных, прызваных на спецыяльныя зборы і прыцягнутых да выканання гэтых работ.

Да ваеннаслужачых і ваеннаабавязаных, указаных у пунктах 1—3 гэтага артыкула, адносяцца асобы афіцэрскага саставу, прапаршчыкі, мічманы, ваеннаслужачыя звыштэрміновай службы, сяржанцкі і радавы састаў, які знаходзіцца на абавязковай тэрміновай ваеннай службе ва Узброеных Сілах СССР, войсках Камітэта дзяржаўнай бяспекі, унутраных войсках, чыгуначных войсках і іншых воінскіх фарміраваннях, а таксама асобы начальніцкага і радавога саставу органаў унутраных спраў і Камітэта дзяржаўнай бяспекі.

Артыкул 14. Да насельніцтва, пацярпеўшага ад катастрофы на Чарнобыльскай АЭС, адносяцца грамадзяне, уключаючы дзяцей, якія знаходзіліся ва ўнутрычэраўным стане, якія пражываюць (пражывалі) або працуюць (працавалі) на тэрыторыях радыеактыўнага забруджання, у тым ліку асобы, указаныя ў частцы другой артыкула 13 гэтага Закона, а таксама дзеці і падлеткі, якія знаходзіліся ў перыяд з 26 красавіка па 31 мая 1986 года на дадзеных тэрыторыях пры выяўленні ў іх захворванняў крывятворных органаў (вострыя лейкозы), шчытападобнай залозы (адэнома, рак) і злаякасных пухлін, калі яны не аднесены да іншых катэгорый, вызначаных гэтым Законам.

Артыкул 15. Да грамадзян, на якіх распаўсюджваецца дзеянне гэтага Закона, адносяцца:

1) удзельнікі ліквідацыі вынікаў катастрофы на Чарнобыльскай АЭС і асобы, указаныя ў артыкуле 14 гэтага Закона, якія сталі інвалідамі ў выніку гэтай катастрофы;
2) удзельнікі ліквідацыі вынікаў катастрофы на Чарнобыльскай АЭС, вызначаныя артыкулам 13 гэтага Закона;
3) эвакуіраваныя з зоны эвакуацыі, а таксама якія самастойна пакінулі гэту зону пасля катастрофы;
4) якія пражываюць або працуюць у зоне першачарговага адсялення, а таксама адселеныя або тыя, хто самастойна выехаў з гэтай зоны пасля катастрофы;
5) якія пражываюць або працуюць у зоне далейшага адсялення, а таксама адселеныя або тыя, хто самастойна выехаў з гэтай зоны пасля катастрофы;
6) якія пражываюць або працуюць у зоне з правам на адсяленне;
7) якія пражываюць або працуюць у зоне пражывання з перыядычным радыяцыйным кантролем;
8) дзеці, бацькі якіх (або адзін з іх) адносяцца (адносіцца) да катэгорыі асоб, указаных у пунктах 1—6 гэтага артыкула;
9) дзеці і падлеткі, якія знаходзіліся ў перыяд з 26 красавіка па 31 мая 1986 года на тэрыторыях радыеактыўнага забруджання (уключаючы дзяцей, якія знаходзіліся ва ўнутрычэраўным стане) пры выяўленні ў іх захворванняў крывятворных органаў (вострыя лейкозы), шчытападобнай залозы (адэнома, рак) і злаякасных пухлін.

Артыкул 16. Дзеянне гэтага Закона распаўсюджваецца таксама на грамадзян Рэспублікі Беларусь, якія ўдзельнічалі ў ліквідацыі або пацярпелі ад аварый і іх вынікаў на іншых атамных аб'ектах грамадзянскага або ваеннага прызначэння, а таксама пацярпеўшых ад гэтых аварый або ў выніку выпрабаванняў, вучэнняў і іншых работ, звязаных з любымі відамі ядзерных установак, уключаючы ядзерную зброю, што пацвярджаецца адпаведнымі дакументамі ведамстваў, у распараджэнні якіх знаходзяцца ўказаныя аб'екты.

Артыкул 17. Звароты па пытаннях аб аднясенні асобных грамадзян да той або іншай катэгорыі пацярпеўшых ад катастрофы на Чарнобыльскай АЭС вырашаюцца Дзяржаўным камітэтам Рэспублікі Беларусь па праблемах вынікаў катастрофы на Чарнобыльскай АЭС.

У такім жа парадку вырашаюцца пытанні аднясення да той або іншай катэгорыі асоб, пацярпеўшых ад катастрофы на Чарнобыльскай АЭС, указаных у пунктах 8 і 9 артыкула 15 і ў артыкуле 16.

РАЗДЗЕЛ III. ІЛЬГОТЫ ЎДЗЕЛЬНІКАМ ЛІКВІДАЦЫІ ВЫНІКАЎ КАТАСТРОФЫ НА ЧАРНОБЫЛЬСКАЙ АЭС І ПРЫРАЎНАВАНЫМ ДА ІХ АСОБАМ

Артыкул 18. Грамадзяне, якія захварэлі і перанеслі прамянёвую хваробу, выкліканую вынікамі катастрофы на Чарнобыльскай АЭС, а таксама інваліды, у адносінах да якіх устаноўлена прычынная сувязь наступіўшай інваліднасці з чарнобыльскай катастрофай, з ліку асоб, указаных у артыкулах 13—16 і 21 гэтага Закона, маюць права на:

1) бясплатнае атрыманне лякарстваў па рэцэптах урачоў;

бясплатны выраб і рамонт зубных пратэзаў (за выключэннем пратэзаў з каштоўных металаў);

штогадовае бясплатнае забеспячэнне санаторна-курортным лячэннем або атрыманне грашовай кампенсацыі ў памеры сярэдняга кошту пуцёўкі;

бясплатны праезд на транспарце (акрамя таксі) ад месца жыхарства да месца лячэння, дыспансернага, амбулаторнага або клінічнага абследавання і назад;

2) карыстанне пры выхадзе на пенсію або перамене месца работы медыцынскімі ўстановамі, да якіх яны былі замацаваны ў перыяд работы;

3) кампенсацыю органамі сацыяльнага забеспячэння расходаў, звязаных з абслугоўваннем хворага, які па медыцынскаму заключэнню мае патрэбу ў доглядзе дома пабочнымі асобамі, пры адсутнасці сваякоў, што пражываюць з ім;

4) выплату дапамогі па часовай непрацаздольнасці ў памеры 100 працэнтаў заработнай платы незалежна ад бесперапыннага працоўнага стажу;

5) выплату працуючым інвалідам дапамогі па часовай непрацаздольнасці да 4 месяцаў запар або 5 месяцаў у каляндарным годзе;

6) забеспячэнне прадуктамі харчавання па медыцынскіх нормах;

7) уладкаванне без чаргі ва ўстановы сацыяльнага забеспячэння;

8) пазачарговае абслугоўванне ў лячэбна-прафілактычных установах і аптэках;

9) атрыманне бальнічнага лістка працуючым на ўвесь перыяд лячэння ў санаторыях і спецыялізаваных лячэбных установах з улікам часу праезду туды і назад, з выплатай дапамогі па дзяржаўнаму сацыяльнаму страхаванню незалежна ад таго, кім набыта і за чый кошт выкуплена пуцёўка;

10) пазачарговае забеспячэнне дзяцей месцамі ў дзіцячых дашкольных установах, незалежна ад ведамаснай падпарадкаванасці, спецыялізаваных дзіцячых установах лячэбнага і санаторнага тыпу, піянерскіх і іншых аздараўленчых лагерах;

11) бясплатнае ўтрыманне дзяцей у дзіцячых дашкольных установах (для не забяспечаных месцамі выплачваецца кампенсацыя кошту харчавання), піянерскіх лагерах і ўстановах санаторнага тыпу;

12) выкарыстанне штогадовага водпуску ў зручны для іх час, а таксама атрыманне штогадовага дадатковага водпуску працягласцю 14 каляндарных дзён з захаваннем заработнай платы;

13) пераважнае пакіданне на рабоце пры скарачэнні штату або колькасці работнікаў і працаўладкаванне пры рэарганізацыі або ліквідацыі прадпрыемства, установы, арганізацыі. Пры адсутнасці ўмоў для прадаўжэння працоўнай дзейнасці гэтых асоб на тым жа прадпрыемстве, ва ўстанове, арганізацыі адміністрацыя абавязана аказаць ім дапамогу ў працоўным уладкаванні на іншае прадпрыемства, ва ўстанову, арганізацыю;

14) пазачарговае забеспячэнне жылой плошчай (па асобнаму спісу) тых, хто мае патрэбу ў паляпшэнні жыллёвых умоў на працягу года, а таксама на дадатковую жылую плошчу ў выглядзе асобнага пакою;

15) аплату жылой плошчы (у межах норм, прадугледжаных дзеючым заканадаўствам), займаемай гэтымі грамадзянамі і членамі іх сем'яў, якія пражываюць сумесна з імі, а таксама сем'ямі, што атрымліваюць пенсіі з выпадку страты карміцеля ў выніку катастрофы на Чарнобыльскай АЭС, у памеры 50 працэнтаў кватэрнай платы, вылічанай па стаўках, устаноўленых для рабочых і служачых. Указаным грамадзянам, а таксама сем'ям, якія атрымліваюць пенсіі з выпадку страты карміцеля ў выніку катастрофы на Чарнобыльскай АЭС, прадастаўляецца скідка ў памеры 50 працэнтаў з устаноўленай платы за карыстанне ацяпленнем, водаправодам, газам і электраэнергіяй, а тым, хто пражывае ў дамах, што не маюць цэнтральнага ацяплення, прадастаўляецца 50-працэнтная скідка з кошту паліва, набываемага ў межах норм, устаноўленых для продажу насельніцтву;

16) перадачу бязвыплатна ў прыватную ўласнасць займаемых імі кватэр у дамах дзяржаўнага жыллёвага фонду;

17) першачарговае прадастаўленне зямельнага ўчастка і набыццё матэрыялаў для індывідуальнага жыллёвага будаўніцтва;

18) першачарговае ўступленне ў жыллёвыя або жыллёва-будаўнічыя кааператывы, кааператывы па будаўніцтву і эксплуатацыі калектыўных гаражоў-стаянак для транспартных сродкаў і іх тэхнічнага абслугоўвання, садаводчыя таварыствы;

першачарговае набыццё садовых домікаў або матэрыялаў для іх будаўніцтва, прамысловых тавараў павышанага попыту, у тым ліку легкавых аўтамабіляў, матацыклаў і маторных лодак;

першачарговае абслугоўванне на прадпрыемствах, ва ўстановах і арганізацыях сувязі, службы быту, грамадскага харчавання, жыллёва-камунальнай гаспадаркі, тэхнічнага абслугоўвання і рамонту транспартных сродкаў і міжгародняга транспарту;

19) атрыманне беспрацэнтнай пазыкі на набыццё або будаўніцтва садовых домікаў і на добраўпарадкаванне садовых участкаў. Кампенсацыя банкам страт ад прадастаўлення ўказаных у гэтым пункце пазык ажыццяўляецца за кошт сродкаў бюджэту;

20) атрыманне беспрацэнтнай пазыкі на будаўніцтва або набыццё індывідуальных жылых дамоў з надворнымі пабудовамі, кааператыўнае жыллёвае будаўніцтва з пагашэннем 50 працэнтаў памеру пазыкі за кошт бюджэту. Пагашэнне пазыкі ажыццяўляецца на працягу 25 гадоў пачынаючы з трэцяга года пасля яе атрымання. Кампенсацыя банкам страт ад прадастаўлення ўказаных у гэтым пункце пазык ажыццяўляецца за кошт сродкаў бюджэту;

21) першачарговае бясплатнае выдзяленне аўтамабіля тыпу ЗАЗ-968 пры наяўнасці адпаведных медыцынскіх паказчыкаў. Па жаданню інваліда яму можа быць без чаргі прададзены аўтамабіль іншай маркі, за вылікам кошту тыпу аўтамабіля, які яму павінен належаць;

22) бясплатны праезд на гарадскім грамадскім транспарце (акрамя таксі), чыгуначным, аўтамабільным і водным транспарце прыгарадных зносін;

бясплатны праезд адзін раз у год у любы пункт краіны і назад на чыгуначным транспарце, а ў раёнах, якія не маюць чыгуначных зносін, — на водным, паветраным або аўтамабільным міжгароднім транспарце;

23) пазачарговую ўстаноўку тэлефона;

24) вызваленне ад выплаты падаходнага падатку, падатку на халасцякоў, адзінокіх і маласямейных грамадзян. Ад падатку на маласямейных грамадзян таксама вызваляюцца жонка (муж) пацярпеўшага (пацярпеўшай) ад катастрофы на Чарнобыльскай АЭС;

25) паступленне па-за конкурсам у вышэйшыя, сярэднія спецыяльныя навучальныя ўстановы, прафесіянальна-тэхнічныя вучылішчы і на курсы для прафесіянальнага навучання з прадастаўленнем ва ўсіх выпадках інтэрната на час вучобы. Асобы, якія закончылі навучальныя ўстановы на выдатна (з выдатнымі адзнакамі), прымаюцца ў далейшым у вышэйшыя і сярэднія спецыяльныя навучальныя ўстановы без экзаменаў па выніках гутаркі.

Прыём на падрыхтоўчыя аддзяленні пры адпаведных вышэйшых навучальных установах праводзіцца незалежна ад наяўнасці месцаў з абавязковым прадастаўленнем інтэрната.

Стыпендыі ўказаным асобам устанаўліваюцца ў павялічаным на 50 працэнтаў памеры;

26) атрыманне беспрацэнтнай пазыкі да 50 тыс. рублёў для арганізацыі асабістай падсобнай або фермерскай гаспадаркі. Кампенсацыя банкам страт ад прадастаўлення ўказанай пазыкі ажыццяўляецца за кошт бюджэту.

Устанаўленне прычыннай сувязі інваліднасці з катастрофай на Чарнобыльскай АЭС ажыццяўляецца міжведамаснымі экспертнымі саветамі і ваенна-ўрачэбнымі камісіямі. Прычынная сувязь частковай або поўнай страты працаздольнасці пацярпеўшых ад чарнобыльскай катастрофы грамадзян прызнаецца ўстаноўленай, калі ўказанымі саветамі і камісіямі не пацверджана адсутнасць такой сувязі. Пры ўстанаўленні ўрачэбна-працоўнымі экспертнымі камісіямі (УПЭК) інваліднасці ў выніку захворвання ў адносінах да асоб, указаных у пункце 1 часткі першай артыкула 13 гэтага Закона, а таксама эвакуіраваных з зоны эвакуацыі (адчужэння), яна прызнаецца звязанай з аварыяй на Чарнобыльскай АЭС без агляду гэтых асоб міжведамаснымі экспертнымі саветамі або ваенна-ўрачэбнымі камісіямі. У тым жа парадку ўстанаўліваецца прычынная сувязь надышоўшай смерці з катастрофай на Чарнобыльскай АЭС.

Інвалідам, указаным у частцы першай гэтага артыкула, выплачваецца аднаразовая кампенсацыя за ўрон здароўю ў наступных памерах: I групы — 10 тыс. рублёў; II групы — 7 тыс. рублёў; III групы — 5 тыс. рублёў. Ім таксама штогод выплачваецца аднаразовая матэрыяльная дапамога на аздараўленне ў наступных памерах: інвалідам I і II груп — трохкратнай сумы мінімальнай заработнай платы; інвалідам III групы — двухкратнай сумы мінімальнай заработнай платы.

У выпадку смерці асобы, указанай у частцы першай гэтага артыкула, членам яе сям'і або асобам, якія ўзялі на сябе расходы па правядзенню пахавання, выплачваецца дапамога на пахаванне ў памеры сямікратнай мінімальнай заработнай платы.

Ільготы, прадугледжаныя пунктамі 7, 10, 14—20 і 23 часткі першай гэтага артыкула, распаўсюджваюцца на сем'і загінуўшых або памёршых, на якіх распаўсюджваліся льготы, указаныя ў гэтым артыкуле.

Сем'ям, страціўшым карміцеля ў выніку чарнобыльскай катастрофы, выплачваецца аднаразовая кампенсацыя ў памеры 10 тыс. рублёў, бацькам загінуўшага — 5 тыс. рублёў. Дзецям, страціўшым карміцеля, выплачваецца штогод аднаразовая матэрыяльная дапамога ў памеры мінімальнай заработнай платы. Разам з гэтым кожнаму непрацаздольнаму члену сям'і, які знаходзіўся на ўтрыманні карміцеля (дзецям — незалежна ад факта знаходжання на ўтрыманні), выплачваецца штомесячная кампенсацыя з выпадку страты ў выніку чарнобыльскай катастрофы карміцеля — удзельніка ліквідацыі вынікаў аварыі на Чарнобыльскай АЭС у памеры 50 працэнтаў мінімальнай пенсіі па ўзросту незалежна ад пенсіі, якая ўстаноўлена для гэтых асоб гэтым Законам.

Кампенсацыі за ўрон здароўю асобам, пацярпеўшым у выніку чарнобыльскай катастрофы, і сем'ям за страту карміцеля ў выніку гэтай катастрофы выплачваюцца незалежна ад іншых відаў даходаў.

Артыкул 19. Асобы, указаныя ў пункце 1 часткі першай артыкула 13 гэтага Закона, якія прымалі ў 1986—1987 гадах удзел у работах па ліквідацыі вынікаў катастрофы на Чарнобыльскай АЭС, маюць права на:

1) бясплатнае атрыманне лякарстваў па рэцэптах урачоў;

2) першачарговае штогадовае забеспячэнне па месцы работы бясплатнымі пуцёўкамі для аздараўлення ў санаторыях і дамах адпачынку пры наяўнасці медыцынскіх паказанняў, а ў выпадку немагчымасці прадастаўлення пуцёўкі — на атрыманне грашовай кампенсацыі ў памеры яе сярэдняга кошту;

3) пазачарговае забеспячэнне дзяцей месцамі ў дзіцячых дашкольных установах, спецыялізаваных дзіцячых установах лячэбнага і санаторнага тыпу, піянерскіх лагерах і іншых аздараўленчых установах незалежна ад ведамаснай падпарадкаванасці;

4) першачарговае забеспячэнне жылой плошчай тых, хто мае патрэбу ў паляпшэнні жыллёвых умоў;

5) атрыманне беспрацэнтнай пазыкі на будаўніцтва або набыццё індывідуальных жылых дамоў, кааператыўнае жыллёвае будаўніцтва з пагашэннем 25 працэнтаў памеру пазыкі за кошт бюджэту. Пагашэнне пазыкі ажыццяўляецца на працягу 25 гадоў пачынаючы з трэцяга года пасля яе атрымання. Кампенсацыя банкам страт ад прадастаўлення ўказаных у гэтым пункце пазык ажыццяўляецца за кошт сродкаў бюджэту;

6) вызваленне ад выплаты падатку на халасцякоў, адзінокіх і маласямейных грамадзян. Ад падатку на маласямейных грамадзян таксама вызваляецца жонка (муж) пацярпеўшага (пацярпеўшай) ад катастрофы на Чарнобыльскай АЭС;

7) вызваленне ад выплаты падаходнага падатку;

8) бясплатны праезд на гарадскім грамадскім транспарце (акрамя таксі), чыгуначным, аўтамабільным і водным транспарце прыгарадных зносін;

9) прадастаўленне 50-працэнтнай скідкі з кошту праезду адзін раз у год у любы пункт краіны і назад на чыгуначным транспарце, а ў раёнах, якія не маюць чыгуначных зносін, — на водным, паветраным або аўтамабільным міжгароднім транспарце;

10) першачарговую ўстаноўку тэлефона;

11) пераважнае (пры іншых роўных умовах) паступленне ў вышэйшыя, сярэднія спецыяльныя навучальныя ўстановы, прафесіянальна-тэхнічныя вучылішчы і на курсы для прафесіянальнага навучання з прадастаўленнем ва ўсіх выпадках інтэрната на час вучобы. Прыём на падрыхтоўчыя аддзяленні пры адпаведных вышэйшых навучальных установах праводзіцца незалежна ад наяўнасці месцаў з абавязковым прадастаўленнем інтэрната.

Стыпендыі ўказаным асобам устанаўліваюцца ў павялічаным на 50 працэнтаў памеры;

12) выплату пры пераводзе ў адпаведнасці з медыцынскім заключэннем на ніжэйаплачваемую работу розніцы паміж ранейшым заработкам і заработкам на новай рабоце. Гэта розніца выплачваецца да аднаўлення працаздольнасці або ўстанаўлення інваліднасці;

13) бясплатны выраб і рамонт зубных пратэзаў (за выключэннем пратэзаў з каштоўных металаў);

14) штогадовую аднаразовую матэрыяльную дапамогу на аздараўленне ў памеры трохкратнай сумы мінімальнай заработнай платы;

15) пакрыццё ўрону, прычыненага ў выніку захворвання або калецтва, якія ўзніклі ў сувязі з выкананнем работ па ліквідацыі вынікаў катастрофы на Чарнобыльскай АЭС, прывялі да стойкай страты працаздольнасці (без устанаўлення інваліднасці), што вызначаецца ў парадку, прадугледжаным заканадаўствам для выпадкаў пакрыцця ўрону, прычыненага рабочым і служачым пры выкананні імі сваіх працоўных абавязкаў.

На грамадзян, указаных у дадзеным артыкуле, распаўсюджваюцца льготы, прадугледжаныя пунктамі 2, 4, 6—8, 12, 13, 15—19 часткі першай артыкула 18 гэтага Закона.

Кампенсацыі і льготы, прадугледжаныя пунктамі 15, 16 і 23 часткі першай артыкула 18 і пунктам 4 часткі першай гэтага артыкула, распаўсюджваюцца на сем'і памёршых удзельнікаў ліквідацыі вынікаў аварыі на Чарнобыльскай АЭС.

Сем'ям, страціўшым у выніку чарнобыльскай катастрофы карміцеля — удзельніка ліквідацыі вынікаў аварыі на Чарнобыльскай АЭС, выплачваюцца кампенсацыі, прадугледжаныя часткай шостай артыкула 18 гэтага Закона.

Артыкул 20. Асобы, указаныя ў пунктах 2 і 3 часткі першай артыкула 13 гэтага Закона, маюць права на:

1) першачарговае забеспячэнне пуцёўкамі для санаторна-курортнага лячэння і адпачынку;

2) выкарыстанне чарговага штогадовага водпуску ў зручны для іх час;

3) першачарговае ўступленне ў жыллёвыя або жыллёва-будаўнічыя кааператывы (у горадзе Мінску і абласных цэнтрах — пры наяўнасці прапіскі), у гаражна-будаўнічыя кааператывы і садаводчыя таварыствы.

4) атрыманне беспрацэнтнай пазыкі на будаўніцтва або набыццё індывідуальных жылых дамоў, кааператыўнае жыллёвае будаўніцтва. Пагашэнне пазыкі ажыццяўляецца на працягу 25 гадоў пачынаючы з трэцяга года пасля яе атрымання. Кампенсацыя банкам страт ад прадастаўлення ўказаных у гэтым пункце пазык ажыццяўляецца за кошт сродкаў бюджэту.

На грамадзян, указаных у дадзеным артыкуле, распаўсюджваюцца льготы, прадугледжаныя пунктамі 2, 4, 6—8, 13, 17 і 19 часткі першай артыкула 18 і пунктамі 3, 8, 11 і 12 часткі першай і часткай чацвёртай артыкула 19 гэтага Закона.

Асобам, указаным у пункце 2 часткі першай артыкула 13 гэтага Закона, прымаўшым удзел у ліквідацыі вынікаў аварыі на Чарнобыльскай АЭС у 1988 годзе, і асобам, указаным у пункце 3 часткі першай артыкула 13, прымаўшым удзел у работах у зоне першачарговага адсялення ў 1986 годзе, штогод выплачваецца аднаразовая матэрыяльная дапамога на аздараўленне ў памеры двухкратнай сумы мінімальнай заработнай платы.

Асобам, указаным у пункце 2 часткі першай артыкула 13 гэтага Закона, прымаўшым удзел у ліквідацыі вынікаў катастрофы на Чарнобыльскай АЭС у 1989 годзе, штогод выплачваецца аднаразовая матэрыяльная дапамога на аздараўленне ў памеры мінімальнай заработнай платы.

Артыкул 21. Асобы, якія працуюць у зоне эвакуацыі (у тым ліку часова накіраваныя або камандзіраваныя), маюць права на:

1) 36-гадзінны рабочы тыдзень;

2) штогадовы аплачваемы водпуск у парадку, устаноўленым пунктам 12 часткі першай артыкула 23, за фактычна адпрацаваныя каляндарныя дні;

3) сутачныя ў павышаных памерах для часова накіраваных або камандзіраваных;

4) захаванне на працягу аднаго года сярэдняй заработнай платы пры пераводзе па медыцынскіх паказаннях з зоны эвакуацыі і на ніжэйаплачваемую работу або накіраванні на навучанне іншым прафесіям;

5) бясплатнае трохразовае гарачае харчаванне з разліку 7 руб. 12 кап. у суткі (з улікам індэкса цэн за перыяд з 1 кастрычніка 1991 года).

Канкрэтныя ўмовы рэжыму працы і адпачынку, аплаты працы і памеры матэрыяльных і сацыяльных ільгот у зоне эвакуацыі ўстанаўліваюцца ўрадам Рэспублікі Беларусь.

РАЗДЗЕЛ IV. ІЛЬГОТЫ НАСЕЛЬНІЦТВУ, ЯКОЕ ПАЦЯРПЕЛА АД КАТАСТРОФЫ НА ЧАРНОБЫЛЬСКАЙ АЭС

Артыкул 22. Грамадзяне, эвакуіраваныя і адселеныя з зон эвакуацыі (адчужэння), першачарговага адсялення і далейшага адсялення, а таксама самастойна пакінуўшыя гэтыя зоны пасля аварыі (уключаючы дзяцей, што знаходзіліся ва ўнутрычэраўным стане), маюць права на:

1) скасаванне пры перасяленні працоўнага дагавора без захавання прадугледжаных дзеючым заканадаўствам тэрмінаў папярэджання адміністрацыі прадпрыемстваў, устаноў, арганізацый;

2) першачарговае працаўладкаванне выканаўчымі камітэтамі мясцовых Саветаў народных дэпутатаў, прадпрыемствамі, установамі і арганізацыямі на новым месцы жыхарства з улікам прафесіі і кваліфікацыі асобы, якая перасяляецца. Пры адсутнасці магчымасці такога працаўладкавання ім забяспечваецца прадастаўленне іншай работы з улікам іх жадання і грамадскіх патрэбнасцей або магчымасць навучання новым прафесіям (спецыяльнасцям) з захаваннем ва ўстаноўленым парадку заработнай платы на перыяд навучання і права на атрыманне ўзнагароджання за выслугу гадоў;

3) захаванне на перыяд працаўладкавання (на падставе даведкі раённага, гарадскога цэнтра занятасці, у які яны звярнуліся ў двухтыднёвы тэрмін пасля звальнення), але не больш чым на чатыры месяцы, сярэдняй заработнай платы і бесперапыннага працоўнага стажу;

4) грашовую кампенсацыю за страчаную ў сувязі з перасяленнем маёмасць або атрыманне ва ўласнасць іншай раўнацэннай маёмасці.

Кампенсацыя ўключае ў сябе:

а) кошт будынкаў (жылыя дамы, садовыя домікі, дачы, гаражы, гаспадарчыя пабудовы), які выплачваецца ў поўным памеры па ацэнцы, вызначаемай страхавымі дакументамі, а пры нязгодзе ўладальніка — па ацэнцы бюро тэхнічнай інвентарызацыі выканаўчых камітэтаў мясцовых Саветаў народных дэпутатаў;

б) кошт дамашняй маёмасці, якая па ступені радыеактыўнага забруджання не можа быць перавезена на новае месца жыхарства, зыходзячы з яе фактычнага кошту, вызначаемага камісіямі адпаведных мясцовых Саветаў народных дэпутатаў з улікам зносу;

в) кошт застрахаванай сельскагаспадарчай жывёлы, што падлягае вымушанаму забою, які кампенсуецца ў поўным памеры па ацэнцы, вызначаемай страхавымі дакументамі;

г) кошт пладова-ягадных насаджэнняў, пасеваў і незастрахаванай сельскагаспадарчай жывёлы па расцэнках, зацверджаных Саветам Міністраў Рэспублікі Беларусь;

д) затраты па асваенню тэрыторыі садаводчага таварыства і зямельнага ўчастка, якія вызначаюцца ў парадку і на ўмовах, устаноўленых Саветам Міністраў Рэспублікі Беларусь;

е) паенакапленне ў жыллёва-будаўнічых (жыллёвых) кааператывах;

5) кампенсацыя расходаў, звязаных з пераездам, якія ўключаюць у сябе:

а) выплату аднаразовай дапамогі ў памеры месячнага службовага акладу (тарыфнай стаўкі) па былым месцы работы і на кожнага члена сям'і, які перасяджае, — у памеры 1/4 дапамогі самога работніка, непрацуючым пенсіянерам — у памеры месячнай пенсіі;

б) аплату кошту праезду, расходаў па правозу маёмасці чыгуначным, водным і аўтамабільным транспартам (акрамя выпадкаў, калі адпаведныя транспартныя сродкі прадастаўляюцца бясплатна).

Аплата расходаў, звязаных з пераездам, праводзіцца раённымі, гарадскімі Саветамі народных дэпутатаў па былым месцы жыхарства;

6) забеспячэнне жылымі памяшканнямі ў спецыяльна ўзводзімых для гэтых мэт дамах;

7) першачарговае забеспячэнне жылой плошчай у дамах дзяржаўнага і грамадскага жыллёвага фонду;

8) пазачарговае набыццё ў прыватную ўласнасць жылых дамоў, незаселеных кватэр у дамах дзяржаўнага і грамадскага жыллёвага фонду, якія падлягаюць рэканструкцыі і капітальнаму рамонту, незалежна ад наяўнасці прапіскі ў выбраным для пражывання населеным пункце;

9) пазачарговае ўступленне ў жыллёвыя або жыллёва-будаўнічыя кааператывы па новым месцы жыхарства незалежна ад наяўнасці прапіскі ў выбраным для пражывання населеным пункце (акрамя горада Мінска і абласных цэнтраў);

10) пазачарговае прадастаўленне жылых памяшканняў грамадзянам з ліку непрацаздольных, якія перасяліліся (перасяляюцца) у адпаведнасці з гэтым Законам (па эвакуацыйных пасведчаннях) на жылую плошчу блізкіх сваякоў (бацькі, дзеці, унукі, родныя браты, сёстры) у якасці члена сям'і для сумеснага пражывання, калі ў выніку перасялення ўзнікае неабходнасць у паляпшэнні жыллёвых умоў у адпаведнасці з дзеючым заканадаўствам;

11) часовае размяшчэнне ў жылых памяшканнях да прадастаўлення ва ўстаноўленым парадку жылой плошчы або да завяршэння будаўніцтва індывідуальнага жылога дома;

12) пазачарговае прадастаўленне зямельных участкаў для будаўніцтва індывідуальных жылых дамоў (акрамя горада Мінска і абласных цэнтраў) і набыццё будаўнічых матэрыялаў, заключэнне з падраднымі арганізацыямі дагавораў на будаўніцтва індывідуальных жылых дамоў з надворнымі пабудовамі;

13) атрыманне беспрацэнтнай пазыкі на будаўніцтва або набыццё індывідуальных жылых дамоў з надворнымі пабудовамі, кааператыўнае жыллёвае будаўніцтва з пагашэннем яе на працягу 25 гадоў, пачынаючы з трэцяга года пасля атрымання пазыкі, а таксама на будаўніцтва садовых домікаў і добраўпарадкаванне садовых участкаў з пагашэннем на працягу 10 гадоў. Кампенсацыя банкам страт ад прадастаўлення ўказанай пазыкі ажыццяўляецца за кошт сродкаў бюджэту;

14) атрыманне беспрацэнтнай пазыкі на гаспадарчае абзавядзенне, набыццё матэрыялаў для будаўніцтва індывідуальных дамоў з пагашэннем 50 працэнтаў за кошт сродкаў бюджэту;

15) выкарыстанне штогадовага водпуску ў зручны для іх час, а таксама атрыманне дадатковага водпуску без захавання заработнай платы тэрмінам да двух тыдняў у год;

16) выплату пры пераводзе ў адпаведнасці з медыцынскім заключэннем на ніжэйаплачваемую работу розніцы паміж былым заработкам і заработкам на новай рабоце. Гэта розніца выплачваецца прадпрыемствамі, установамі і арганізацыямі да аднаўлення працаздольнасці або ўстанаўлення інваліднасці;

17) выплату дапамогі па часовай непрацаздольнасці ў памеры 100 працэнтаў заработнай платы незалежна ад бесперапыннага працоўнага стажу;

18) першачарговае абслугоўванне ў лячэбна-прафілактычных установах і аптэках;

19) першачарговае забеспячэнне пуцёўкамі для санаторна-курортнага лячэння і адпачынку;

20) часткова аплачваемы водпуск па догляду дзіцяці да дасягнення ім узросту трох гадоў;

21) пазачарговае забеспячэнне месцамі ў дзіцячых дашкольных установах незалежна ад ведамаснай падпарадкаванасці, спецыялізаваных дзіцячых установах лячэбнага і санаторнага тыпу, піянерскіх і іншых аздараўленчых лагерах;

22) пераважнае забеспячэнне месцамі ў пансіянатах ветэранаў або дамах-інтэрнатах для састарэлых і інвалідаў;

23) пазачарговае набыццё прадметаў дамашняй маёмасці, аналагічных тым, за якія выплачана кампенсацыя згодна з падпунктам «б» пункта 4 гэтага артыкула. Набыццё дамашняй маёмасці забяспечваецца са спецыяльнага фонду Савета Міністраў Рэспублікі Беларусь, створанага для гэтых мэт;

24) прыняцце на ўлік па новым месцы жыхарства на набыццё тавараў павышанага попыту з часу знаходжання на ўліку па былым месцы жыхарства;

АД КАТАСТРОФЫ НА ЧАРНОБЫЛЬСКАЙ АЭС

Закон Рэспублікі Беларусь ад 22 лютага 1991 года са змяненнямі і дапаўненнямі, унесенымі Законам Рэспублікі Беларусь ад 11 снежня 1991 года

25) першачарговае ўступленне ў кааператывы па будаўніцтву і эксплуатацыі калектыўных гаражоў і стаянак для транспартных сродкаў;

26) вызваленне ад сельскагаспадарчага падатку на працягу трох гадоў пры перасяленні ў сельскую мясцовасць;

27) вызваленне ад выплаты падатку на халасцякоў, адзінокіх і маласямейных грамадзян. Ад падатку вызваляецца жонка (муж) пацярпеўшага (пацярпеўшай) ад катастрофы на Чарнобыльскай АЭС;

28) пагашэнне неаплачанай часткі беспрацэнтнай пазыкі на гаспадарчае абзавядзенне ў размеры да 5 тыс. рублёў на сям'ю, атрыманай эвакуіраванымі з зоны эвакуацыі (адчужэння), за кошт сродкаў бюджэту.

На дзяцей і падлеткаў, якія ў перыяд з 26 красавіка па 31 мая 1986 года знаходзіліся на тэрыторыях радыеактыўнага забруджання, калі ў іх выяўлены захворванні крывятворных органаў (вострыя лейкозы), шчытападобнай залозы (адэнома, рак) і злаякасныя пухліны, распаўсюджваюцца льготы, прадугледжаныя часткай першай артыкула 18 гэтага Закона.

Грамадзянам, якія перасяляюцца ў адпаведнасці з гэтым артыкулам, замест пакідаемых жылых дамоў і пабудоў, што належаць ім на праве ўласнасці, як правіла, прадастаўляюцца ў прыватную ўласнасць жылыя дамы (кватэры) па новым месцы жыхарства. Пры гэтым грашовая кампенсацыя за страчаныя жылыя дамы і пабудовы ім не выплачваецца. Калі размер кампенсацыі за страчаныя жылы дом і пабудовы перавышае кошт дома (кватэры), які прадастаўляецца ў прыватную ўласнасць, то гэтым грамадзянам выплачваецца розніца ў кошце. У выпадку выезду грамадзян за межы рэспублікі ім выплачваецца кампенсацыя за страчаны жылы дом і пабудовы ў поўным размеры па ацэнцы, якая вызначаецца страхавымі дакументамі.

Артыкул 22[1]. У мэтах забеспячэння сацыяльнай абароны, медыцынскага абслугоўвання і аздараўлення дзяцей і падлеткаў, эвакуіраваных і пераселеных з зон эвакуацыі, першачарговага адсялення і далейшага адсялення, уключаючы тых, якія на дзень эвакуацыі знаходзіліся ва ўнутрычэраўным стане, прадастаўляюцца дадатковыя льготы:

указаным дзецям і падлеткам:

1) бясплатнае санаторна-курортнае лячэнне па медыцынскіх паказаннях у санаторыях адпаведнага профілю, у тым ліку ў санаторыях «Маці і дзіця»;

2) бясплатны водпуск лякарстваў (па рэцэптах урачоў);

3) бясплатны праезд (туды і назад) сумесна з адным з бацькоў або асобай, якая яго замяняе, па чыгунцы або на суднах транзітных і мясцовых ліній рачнога флоту, а ў раёнах, што не маюць чыгуначных зносін, — паветраным, водным або міжгароднім аўтамабільным транспартам да месца лячэння або санаторна-курортнага лячэння па накіраваннях медыцынскіх устаноў з правам першачарговага набыцця білетаў;

4) штогадовае бясплатнае аздараўленне ў піянерскіх лагерах (агульнага і санаторнага тыпу) і іншых аздараўленчых установах, а ў выпадку немагчымасці прадастаўлення пуцёўкі — выплата грашовай кампенсацыі ў размеры яе сярэдняга кошту;

5) у выпадку захворвання крывятворных органаў (вострыя лейкозы), шчытападобнай залозы (адэнома, рак), злаякаснымі пухлінамі дзеці і падлеткі маюць права на льготы, прадугледжаныя часткай першай артыкула 18 гэтага Закона.

Бацькам дзяцей ва ўзросце да 14 гадоў:

1) аплата бальнічных лісткоў у размеры 100 працэнтаў (аднаму з бацькоў) па догляду за хворым дзіцем незалежна ад стажу работы;

2) знаходжанне аднаго з бацькоў з хворым дзіцем у лячэбнай установе (па рэкамендацыі ўрача) з выплатай бальнічнага лістка;

3) у выпадку немагчымасці працы аднаго з бацькоў у сувязі з доглядам дзіцяці ў выпадках, прадугледжаных пунктам 1 часткі другой гэтага артыкула, выплачваецца дапамога ў размеры мінімальнай заработнай платы;

4) бясплатны праезд з бацькамі да месца лячэння і назад з правам пазачарговага набыцця білетаў;

5) бацькам дзяцей-інвалідаў ва ўзросце да 16 гадоў, якім патрэбны па заключэнню ўрачэбна-кансультацыйнай камісіі пабочны догляд, дапамогі ў размеры мінімальнай заработнай платы з улікам павышэння, прадугледжанага артыкулам 33 гэтага Закона;

6) дародавы водпуск жанчынам працягласцю 90 каляндарных дзён з правядзеннем аздараўленчых мерапрыемстваў за межамі тэрыторыі радыеактыўнага забруджання і 56 (у выпадках ускладненых родаў або нараджэння двух ці больш дзяцей — 70) каляндарных дзён пасля родаў. Пры гэтым агульная працягласць водпуску не можа быць менш за 146 (160) каляндарных дзён;

7) бясплатнае ўтрыманне дзяцей у дзіцячых дашкольных установах (для незабяспечаных месцамі выплачваецца кампенсацыя кошту харчавання), піянерскіх лагерах;

8) бясплатнае харчаванне школьнікаў, навучэнцаў прафесіянальна-тэхнічных вучылішчаў і тэхнікумаў;

9) штогадовае бясплатнае забеспячэнне пуцёўкамі тэрмінам да двух месяцаў на аздараўленне дзяцей і падлеткаў, а таксама асоб, якія суправаджаюць дзяцей дашкольнага ўзросту, дзяцей-інвалідаў і падлеткаў-інвалідаў, што маюць патрэбу па заключэнню ўрачэбна-кансультацыйнай камісіі ў пабочным доглядзе. У выпадку немагчымасці прадастаўлення пуцёўкі выплачваецца грашовая кампенсацыя ў размеры яе сярэдняга кошту;

10) павелічэнне на 100 працэнтаў устаноўленай дзеючым заканадаўствам дапамогі на дзяцей малазабяспечаных сем'ям;

11) забеспячэнне прадуктамі харчавання па медыцынскіх нормах;

12) штогадовы аплачваемы водпуск працуючым працягласцю 44 каляндарныя дні, без уліку дадатковага водпуску, што прадастаўляецца за работу ў шкодных умовах працы. Для работнікаў, у якіх у адпаведнасці з дзеючым заканадаўствам працягласць штогадовага водпуску больш устаноўленага гэтым Законам, гэты парадак не прымяняецца;

13) адначасовую матэрыяльную дапамогу на аздараўленне ў размеры дзяржаўнай месячнай тарыфнай стаўкі (службовага акладу) пры прадастаўленні штогадовага водпуску;

14) вызваленне ад выплаты сельскагаспадарчага падатку;

15) вызваленне ад выплаты падатку на халасцякоў, адзінокіх і маласямейных грамадзян. Ад падатку на маласямейных грамадзян таксама вызваляецца жонка (муж) пацярпеўшага (пацярпеўшай);

16) атрыманне грамадзянамі, якія выязджаюць, пазыкі ў размеры 10 тысяч рублёў на кожнага члена сям'і для самастойнага (пры жаданні) набыцця або будаўніцтва індывідуальнага жылога дома (кватэры). Пазыка выдаецца за кошт сродкаў, прызначаных для капітальнага будаўніцтва, па месцы набыцця або будаўніцтва жылля. Пагашэнне пазыкі праводзіцца банкам штоквартальна па меры асваення сродкаў на будаўніцтве або ажыццяўлення куплі-продажу, але не вышэй фактычных затрат.

Распаўсюдзіць на асоб, указаных у гэтым артыкуле, ільготы, прадугледжаныя пунктамі 2, 4 часткі першай артыкула 18, пунктамі 2 і 11 часткі першай артыкула 19 і пунктам 16 часткі першай артыкула 22 гэтага Закона.

У выпадку захворвання крывятворных органаў (вострыя лейкозы), шчытападобнай залозы (адэнома, рак) і злаякаснымі пухлінамі дзеці і падлеткі маюць права на льготы, прадугледжаныя часткай першай артыкула 18 гэтага Закона.

Асобы, якія пражываюць у гэтых зонах, пры перасяленні карыстаюцца льготамі, устаноўленымі ў артыкуле 22 гэтага Закона.

Артыкул 24. Грамадзяне, якія пражываюць (працуюць) у зоне з правам на адсяленне, маюць права на:

1) дапамогу па доглядзе за дзіцем да дасягнення ім узросту трох гадоў. Пры гэтым размер дапамогі ўстанаўліваецца ў суме двайной дапамогі, прадугледжанай дзеючым заканадаўствам;

2) штогадовы аплачваемы водпуск (працуючым) працягласцю 37 каляндарных дзён без уліку дадатковага водпуску, што прадастаўляецца за работу ў шкодных умовах працы. Для работнікаў, у якіх у адпаведнасці з дзеючым заканадаўствам працягласць штогадовага водпуску больш устаноўленага гэтым Законам, гэты парадак не прымяняецца;

3) адначасовую матэрыяльную дапамогу на аздараўленне ў размеры дзяржаўнай месячнай тарыфнай стаўкі (службовага акладу) пры прадастаўленні штогадовага водпуску;

4) бясплатнае санаторна-курортнае лячэнне па медыцынскіх паказаннях у санаторыях адпаведнага профілю, у тым ліку ў санаторыях «Маці і дзіця».

На жыхароў указанай зоны распаўсюджваецца дзеянне пунктаў 2, 4 часткі першай артыкула 18, пункта 11 часткі першай артыкула 19, пунктамі 12 і 16 часткі першай артыкула 22, пунктам 22[1], пунктамі 1, 3—11, 14 часткі першай артыкула 23 гэтага Закона.

Грамадзяне, якія выехалі з зоны з правам на адсяленне, і грамадзяне, якія пражываюць у гэтай зоне, пры перасяленні маюць права на льготы, прадугледжаныя пунктамі 17 і 19 часткі першай артыкула 18, пунктамі 1—5, 8, 10, 13, 14, 21 і 25 часткі першай артыкула 22, артыкулам 22[1], пунктам 16 часткі першай артыкула 23 гэтага Закона.

Артыкул 25. Грамадзяне, якія пражываюць (працуюць) у зоне пражывання з перыядычным радыяцыйным кантролем, маюць права на:

1) бясплатнае атрыманне лякарстваў па рэцэптах урачоў для дзяцей і падлеткаў;

2) штогадовае бясплатнае забеспячэнне пуцёўкамі тэрмінам да 1 месяца на аздараўленне дзяцей і падлеткаў, а таксама асоб, што суправаджаюць дзяцей дашкольнага ўзросту, дзяцей-інвалідаў і падлеткаў-інвалідаў, якім патрэбна па заключэнню ўрачэбна-кансультацыйнай камісіі пабочны догляд;

3) дародавы водпуск жанчынам працягласцю 90 каляндарных дзён і 56 (у выпадках ускладненых родаў або нараджэння двух ці больш дзяцей — 70) каляндарных дзён пасля родаў. Пры гэтым агульная працягласць водпуску не можа быць менш за 146 (160) каляндарных дзён;

4) атрыманне беспрацэнтнай пазыкі на будаўніцтва або набыццё жылля на новым месцы жыхарства грамадзянамі, якія маюць у саставе сям'і дзяцей ва ўзросце да 14 гадоў, цяжарных жанчын і сем'ям, якім па медыцынскіх заключэннях рэкамендавана адсяленне з забруджанай зоны, а таксама з населеных пунктаў, дзе ўзровень апраменьвання насельніцтва перавышае дапушчальную мяжу 1мЗв (0,1 бэр) у год;

5) аплачваемы штогадовы водпуск працуючым працягласцю 30 каляндарных дзён без уліку дадатковага водпуску, які прадастаўляецца за работу ў шкодных умовах працы. Для работнікаў, у якіх у адпаведнасці з дзеючым заканадаўствам працягласць штогадовага водпуску больш устаноўленую гэтым Законам, такі парадак не прымяняецца;

6) атрыманне грашовай кампенсацыі за страчаную маёмасць у сувязі з перасяленнем і выплаты ў адпаведнасці з падпунктамі «а», «в» — «е» пункта 4 часткі першай артыкула 22 грамадзянам з гэтай зоны, дзе доза апраменьвання насельніцтва перавышае дапушчальную мяжу 1 мЗв (0,1 бэр) у год.

Распаўсюдзіць на асоб, указаных у гэтым артыкуле, ільготы, прадугледжаныя пунктам 11 часткі першай артыкула 19, пунктамі 12 і 16 часткі першай артыкула 22, пунктамі 3—5, 8 і 11 часткі першай артыкула 23 гэтага Закона.

У выпадку захворвання крывятворных органаў (вострыя лейкозы), шчытападобнай залозы (адэнома, рак), злаякаснымі пухлінамі дзеці і падлеткі маюць права на льготы, прадугледжаныя часткай першай артыкула 18 гэтага Закона.

Артыкул 26. Грамадзяне, у якіх ёсць дачы, садовыя домікі, іншыя будынкі і насаджэнні на тэрыторыі, дзе немагчыма атрыманне чыстай прадукцыі, карыстаюцца правам на кампенсацыю іх кошту ў адпаведнасці з гэтым Законам.

Артыкул 27. Грамадзяне, якія атрымалі ў спадчыну або на іншых падставах, прадугледжаныя дзеючым заканадаўствам, маёмасць, што знаходзіцца ў зонах эвакуацыі, першачарговага адсялення, далейшага адсялення і ў зоне з правам на адсяленне, маюць права на кампенсацыю ў адпаведнасці з падпунктамі «а» — «е» пункта 4 часткі першай артыкула 22 гэтага Закона.

Артыкул 28. Маёмасць, за якую ў адпаведнасці з гэтым Законам выплачана кампенсацыя, пераходзіць ва ўласнасць Рэспублікі Беларусь. Распараджэнне і кіраванне дадзенай маёмасцю ажыццяўляюць мясцовыя Саветы народных дэпутатаў у парадку, устаноўленым Законам.

Артыкул 29. Рабочыя і служачыя, а таксама ваеннаслужачыя, асобы радавога і начальніцкага саставу органаў унутраных спраў і Камітэта дзяржаўнай бяспекі, якія накіраваны або выехалі на работу ў зону першачарговага адсялення, далейшага адсялення, у зону з правам на адсяленне і ў зону пражывання з перыядычным радыяцыйным кантролем на пастаяннае жыхарства, забяспечваюцца жыллём у першачарговым парадку прадпрыемствамі, установамі і арганізацыямі і мясцовымі Саветамі народных дэпутатаў.

Артыкул 30. Грамадзянам, якія пражываюць на тэрыторыі радыеактыўнага забруджання, устанаўліваецца штомесячная грашовая дапамога на кожнага члена сям'і ў наступных размерах:

1) у зоне пражывання з перыядычным радыяцыйным кантролем — 15 рублёў;

2) у зоне з правам на адсяленне — 20 рублёў;

3) у зоне далейшага адсялення — 30 рублёў.

У такім жа парадку ўстанаўліваецца дапамога ваеннаслужачым, асобам радавога і начальніцкага саставу органаў унутраных спраў і Камітэта дзяржаўнай бяспекі, а таксама членам іх сем'яў, якія пражываюць на гэтых тэрыторыях.

Артыкул 31. Грамадзянам, якія пражываюць (працуюць) у зоне пражывання з перыядычным радыяцыйным кантролем на тэрыторыі сельскіх, пасялковых і гарадскіх Саветаў народных дэпутатаў, частка зямель якіх уключана ў зону эвакуацыі (30-кіламетровую зону), прадастаўляюцца льготы, прадугледжаныя пунктам 6 часткі першай артыкула 22, пунктам 2 часткі першай артыкула 30, пунктам 3 часткі першай артыкула 33 гэтага Закона.

Артыкул 32. Дзеянне льгот, прадугледжаных гэтым Законам для грамадзян, якія пражываюць у зонах першачарговага і далейшага адсялення, спыняецца па рашэнню мясцовых Саветаў народных дэпутатаў:

пры прадастаўленні асобам, якія перасяліліся, жылой плошчы на новым месцы жыхарства ў парадку жыллёвага заканадаўства — з моманту адмовы ад прапанаванай ім жылой плошчы або з моманту набыцця або прыёмкі ў эксплуатацыю індывідуальнага жылога дома на тэрыторыі, не забруджанай радыеактыўнымі рэчывамі.

Парадак спынення права на льготы і кампенсацыі вызначаецца Саветам Міністраў Рэспублікі Беларусь.

РАЗДЗЕЛ V. АПЛАТА ПРАЦЫ ГРАМАДЗЯН, ЯКІЯ ПРАЦУЮЦЬ НА ТЭРЫТОРЫІ РАДЫЕАКТЫЎНАГА ЗАБРУДЖАННЯ

Артыкул 33. Працуючым (уключаючы ваеннаслужачых, работнікаў органаў унутраных спраў і Камітэта дзяржаўнай бяспекі), непрацуючым пенсіянерам, насельніцтву, якое атрымлівае дапамогі, студэнтам вышэйшых навучальных устаноў і навучэнцам сярэдніх спецыяльных і прафесіянальна-тэхнічных навучальных устаноў у зонах радыеактыўнага забруджання праводзіцца фіксаваная даплата ў наступных размерах:

Зона радыеактыўнага забруджання	Размер даплат у месяц (рублёў): працуючым	пенсіянерам	атрымальнікам дапамог	студэнтам	навучэнцам
1. Зона пражывання з перыядычным радыяцыйным кантролем	30—40	25	20	30	20
2. Зона з правам на адсяленне: а) па цэзію-137 ад 5 да 10 Кі/кв. км, па стронцыю-90 ад 0,5 да 1,25 Кі/кв.км	50—80	45	25	40	30
б) па цэзію-137 ад 10 да 15 Кі/кв. км, па стронцыю-90 ад 1,25 да 2,0 Кі/кв. км	80—130	70	30	60	50
3. Зона далейшага адсялення	130—200	120	50	90	70
4. Зона першачарговага адсялення	200—270	190	75	—	100
5. Зона эвакуацыі (адчужэння)	300	—	—	—	—

Указаныя размеры даплат падлягаюць індэксацыі ў складзе агульнай сумы заработку, пенсіі, дапамогі, стыпендыі ў дзеючым парадку.

Канкрэтныя размеры даплат працуючым у зонах радыеактыўнага забруджання (у межах устаноўленага дыяпазону даплат) устанаўліваюцца кіраўнікамі прадпрыемстваў, арганізацый, устаноў з улікам умоў працы работнікаў па крытэрыях, вызначаных Саветам Міністраў Рэспублікі Беларусь.

Артыкул 34. Артыкул з дадзенага Закона выключаны.

Артыкул 35. Работнікам, якія звязаны з вытворчасцю сельскагаспадарчай прадукцыі, пры забароне яе вытворчасці ў зонах першачарговага адсялення і далейшага адсялення выплачваецца ў выглядзе кампенсацыі за вымушаны прастой 70 працэнтаў сярэдняй заработнай платы па папярэдняй рабоце да моманту адсялення.

Артыкул 36. Аплата працы медыцынскіх і фармацэўтычных работнікаў, уключаючы медыцынскіх работнікаў Узброеных Сіл, органаў унутраных спраў і Камітэта дзяржаўнай бяспекі, занятых (пастаянна або часова) аказаннем медыцынскай дапамогі насельніцтву, якое пражывае на тэрыторыях радыеактыўнага забруджання, а таксама іншых спецыялістаў праводзіцца на кантрактнай аснове.

Артыкул 37. Работнікам, занятым у зоне пражывання з перыядычным радыяцыйным кантролем і на тэрыторыях, не забруджаных радыенуклідамі, пры пастаяннай магутнасці дозы знешняга апраменьвання на рабочым месцы больш як 50 мікрарэнтген у гадзіну, праводзіцца даплата ў размеры 70 рублёў у месяц. Указаны размер даплат падлягае індэксацыі ў складзе агульнай сумы заработку ў дзеючым парадку.

Артыкул 38. Асобы, якія працуюць за межамі тэрыторый радыеактыўнага забруджання, занятыя на кантролі, рамонце, абслугоўванні і спецыяльнай апрацоўцы тэхнічных сродкаў і абсталявання, што маюць радыеактыўнае забруджанне вышэй за ўстаноўленыя нормы, карыстаюцца правам на дадатковы аплачваемы штогадовы водпуск працягласцю 7 каляндарных дзён без уліку дадатковага водпуску, які прадастаўляецца за работу ў шкодных умовах працы.

Артыкул 39. Работнікам, камандзіраваным на будаўніцтва аб'ектаў, звязаных з ліквідацыяй вынікаў катастрофы на Чарнобыльскай АЭС, выплачваецца 75 працэнтаў сярэдняй заработнай платы па асноўным месцы работы ўзамен сутачных з пакрыццём затрат за кошт сродкаў, якія выдзяляюцца рэспубліцы на ўказаныя мэты.

Артыкул 40. Артыкул з дадзенага Закона выключаны

Артыкул 41. Ваеннаабавязаным, прызваным на зборы і накіраваным для выканання работ па ліквідацыі вынікаў катастрофы ў населеныя пункты з павышанай радыеактыўнасцю, у якіх прадугледжаны льготы па аплаце працы, выплачваецца дзяржаўная тарыфная стаўка (службовы аклад) у павышаным размеры за ўсе каляндарныя дні (уключаючы выхадныя і святочныя) у адпаведнасці з артыкулам 33 гэтага Закона звыш захоўваемай сярэдняй заработнай платы па асноўным месцы работы на падставе даведкі, выдадзенай воінскай часцю.

Артыкул 42. Грамадзяне, якія накіроўваюцца (камандзіруюцца) для часовай работы і ў службовыя камандзіроўкі ў зоны першачарговага адсялення, далейшага адсялення і ў зону з правам на адсяленне, у тым ліку ваеннаслужачыя, асобы радавога і начальніцкага саставу органаў унутраных спраў і Камітэта дзяржаўнай бяспекі, маюць права на аплачваемы штогадовы водпуск у парадку, устаноўленым гэтым Законам для адпаведных зон, грашовую дапамогу за пражыванне на тэрыторыі радыеактыўнага забруджання ў адпаведнасці з артыкулам 30 і павышаную аплату працы ў адпаведнасці з артыкулам 33 гэтага Закона за фактычна адпрацаваны час (час пражывання). Тэрмін бесперапыннай камандзіроўкі ў гэтыя зоны дазваляецца да аднаго года.

Асобы, якія ўтрымліваюцца ў лячэбна-працоўных установах Міністэрства ўнутраных спраў, маюць права на грашовую дапамогу за пражыванне на тэрыторыі радыеактыўнага забруджання ў адпаведнасці з артыкулам 30 і павышаную аплату працы ў адпаведнасці з артыкулам 33 гэтага Закона за фактычна адпрацаваны час (час пражывання).

Артыкул 43. Артыкул з дадзенага Закона выключаны.

Артыкул 44. Узнагароджанне за выслугу гадоў спецыялістам лясной гаспадаркі выплачваецца незалежна ад аб'ёму нарыхтоўкі і вывазу драўніны.

РАЗДЗЕЛ VI. ПЕНСІЁННАЕ ЗАБЕСПЯЧЭННЕ ГРАМАДЗЯН, ПАЦЯРПЕЎШЫХ АД КАТАСТРОФЫ НА ЧАРНОБЫЛЬСКАЙ АЭС

Артыкул 45. Грамадзянам, пацярпеўшым ад катастрофы на Чарнобыльскай АЭС, пенсіі па ўзросту назначаюцца са змяншэннем узросту, устаноўленага артыкулам 13 Закона СССР «Аб пенсіённым забеспячэнні грамадзян у СССР», у наступных размерах:

1) удзельнікам ліквідацыі вынікаў аварыі, занятым на работах:

у межах 10-кіламетровай зоны ў 1986 годзе або не менш як 10 сутак у 1987 годзе—на 10 гадоў;

у межах 30-кіламетровай зоны (выключаючы 10-кіламетровую зону) у 1986 годзе не менш як 3 сутак або ў 1987 годзе не менш як 14 сутак — на 5 гадоў;

2) асобам, якія эвакуіраваны з зоны эвакуацыі, а таксама пастаянна пражывалі ў гэтай зоне і самастойна пакінулі яе пасля катастрофы, — на 5 гадоў;

3) асобам, якія пражываюць (пражывалі) ў зоне першачарговага адсялення, — на 3 гады і дадаткова на 1 год за кожны год пражывання або работы, але не больш чым на 5 гадоў увогуле;

4) асобам, якія пражываюць (пражывалі) ў зоне далейшага адсялення, — на 2 гады і дадаткова на 1 год за кожныя 2 гады пражывання або работы, але не больш чым на 4 гады ўвогуле;

5) асобам, якія пражываюць (пражывалі) ў зоне з правам на адсяленне, — на 1 год і дадаткова на 1 год за кожныя 3 гады пражывання або работы, але не больш чым на 3 гады ўвогуле;

6) асобам, якія пражываюць (пражывалі) ў зоне пражывання з перыядычным радыяцыйным кантролем, — на 0,5 года і дадаткова на 1 год за кожныя 4 гады пражывання або работы, але не больш чым на 2,5 года ўвогуле.

Першапачатковая велічыня зніжэння пенсіённага ўзросту, устаноўленая пунктамі 3—6 часткі першай гэтага артыкула, прадугледжваецца для асоб, якія пражывалі (працавалі) на тэрыторыі радыеактыўнага забруджання ў перыяд з 26 красавіка па 31 мая 1986 года, а таксама для асоб, занятых у гэты перыяд на асобных відах работ (пералік зацвярджаецца Саветам Міністраў Рэспублікі Беларусь) у зоне першачарговага адсялення не менш як 5 дзён.

Артыкул 46. Грамадзянам, якія заняты не менш як 10 гадоў на асобных работах у зоне з правам на адсяленне, а ў зоне з перыядычным радыяцыйным кантролем не менш як 15 гадоў, пенсіі па ўзросту назначаюцца:

мужчынам — па дасягненні 55 гадоў і пры стажы работы не менш як 25 гадоў;

жанчынам — па дасягненні 50 гадоў і пры стажы работы не менш як 20 гадоў.

Пералік асобных работ, што даюць права на пенсію на падставе гэтага артыкула, зацвярджаецца Саветам Міністраў Рэспублікі Беларусь.

Артыкул 47. Асобам, атрымаўшым прафесіянальнае захворванне, звязанае з прамянёвым уздзеяннем на работах па эксплуатацыі Чарнобыльскай АЭС або ў зоне эвакуацыі (адчужэння), а таксама асобам, якія сталі інвалідамі ў выніку катастрофы, пенсіі па ўзросту назначаюцца незалежна ад працягласці работы ў шкодных умовах працы:

мужчынам — па дасягненні 50 гадоў і пры стажы работы не менш як 20 гадоў;

жанчынам — па дасягненні 45 гадоў і пры стажы работы не менш як 15 гадоў.

Артыкул 48. Пенсіі па інваліднасці, якая наступіла ў выніку калецтва або захворвання, выкліканага катастрофай на Чарнобыльскай АЭС, назначаюцца ў парадку, прадугледжаным дзеючым заканадаўствам. Пры гэтым пенсіі назначаюцца ў размеры пакрыцця фактычнага ўрону, які вызначаецца ва ўстаноўленым парадку. Па жаданню грамадзяніна размер пенсіі вылічваецца з аплаты за работу па ліквідацыі вынікаў гэтай катастрофы або ў зоне эвакуацыі (адчужэння), але не больш чым за 12 месяцаў.

Пенсіі па інваліднасці ваеннаслужачым, асобам начальніцкага і радавога саставу органаў унутраных спраў і Камітэта дзяржаўнай бяспекі ў выніку ўказаных прычын могуць быць назначаны ў парадку і па нормах, устаноўленых дзеючым заканадаўствам у выпадку ранення, кантузіі або калецтва, атрыманых пры выкананні абавязкаў ваеннай службы (службовых абавязкаў). Пры гэтым размер пенсіі ваеннаслужачым звыштэрміновай службы, асобам начальніцкага і радавога саставу органаў унутраных спраў і Камітэта дзяржаўнай бяспекі можа быць вылічаны з грашовага забеспячэння, павялічанага за работу па ліквідацыі вынікаў катастрофы на Чарнобыльскай АЭС або ў зоне эвакуацыі (адчужэння). Ваеннаслужачым радавога, сяржанцкага і старшынскага саставу тэрміновай службы пенсія па інваліднасці ў выніку ўказаных прычын можа быць вылічана па іх жаданню з пяцікратнага размеру мінімальнай заработнай платы.

Артыкул 49. Чарговы перагляд асоб, якія поўнасцю або часткова страцілі працаздольнасць у выніку катастрофы на Чарнобыльскай АЭС, праводзіцца ўрачэбна-працоўнымі экспертнымі камісіямі праз пяць гадоў, калі ўказаная асоба не настойвае на іншым.

Артыкул 50. Пенсіі з выпадку страты карміцеля назначаюцца ў парадку, прадугледжаным артыкулам 48 гэтага Закона.

Артыкул 51. Работнікам, ваеннаслужачым, ваеннаабавязаным, прызваным на зборы, асобам радавога і начальніцкага саставу органаў унутраных спраў і Камітэта дзяржаўнай бяспекі, занятым на эксплуатацыі Чарнобыльскай АЭС і ў зоне эвакуацыі (адчужэння), час работы (службы) з моманту аварыі да 31 снежня 1987 года залічваецца ў працоўны стаж (выслугу гадоў) і ў стаж, які дае права на льготную пенсію па спісу № 1, у трохкратным размеры, а ў перыяд з 1 студзеня 1988 года — у паўтарачным размеры.

Гэтым жа асобам, занятым у зонах першачарговага і далейшага адсялення, час работы (службы) з моманту аварыі залічваецца ў працоўны стаж (выслугу гадоў) у паўтарачным размеры.

Артыкул 52. Ваеннаслужачыя Узброеных Сіл, унутраных войск Міністэрства ўнутраных спраў і Камітэта дзяржаўнай бяспекі, асобы радавога і начальніцкага саставу органаў унутраных спраў, вызначаныя артыкулам 13 гэтага Закона, маюць права на пенсію за выслугу 20 гадоў у размеры ад адпаведных сум грашовага забеспячэння:

пры знаходжанні ў зоне эвакуацыі (адчужэння) у перыяд з 26 красавіка па 31 мая 1986 года — 55 працэнтаў:

пры знаходжанні ў зоне эвакуацыі (адчужэння) у перыяд з 1 чэрвеня па 31 снежня 1986 года — 50 працэнтаў;

пры знаходжанні ў зоне эвакуацыі (адчужэння) у перыяд 1987—1989 гадоў не менш 20 сутак, а таксама праслужыўшыя (прапрацаваўшыя) у зонах першачарговага адсялення і далейшага адсялення не менш трох гадоў — 45 працэнтаў.

Артыкул 53. Удзельнікам ліквідацыі вынікаў катастрофы на Чарнобыльскай АЭС, грамадзянам, якія працуюць на тэрыторыі радыеактыўнага забруджання, а таксама эвакуіраваным, адселеным і самастойна пакінуўшым тэрыторыі, што аднесены да зон, указаных у пунктах 1—4 часткі другой артыкула 4 гэтага Закона, пенсіі выплачваюцца ў поўным размеры незалежна ад атрымліваемага заработку (даходу).

Артыкул 54. Удзельнікам ліквідацыі вынікаў катастрофы на Чарнобыльскай АЭС і іншым грамадзянам, якія сталі інвалідамі ў выніку гэтай катастрофы, выплачваюцца надбаўкі да атрымліваемай пенсіі ў наступных размерах ад мінімальнай пенсіі па ўзросту:

інвалідам I групы — 100 працэнтаў;

інвалідам II групы — 75 працэнтаў;

інвалідам III групы —50 працэнтаў.

Удзельнікам ліквідацыі вынікаў катастрофы на Чарнобыльскай АЭС, указаным у пункце 1 часткі першай артыкула 13 гэтага Закона, пенсіі павышаюцца на 30 працэнтаў мінімальнай пенсіі па ўзросту.

Удзельнікам ліквідацыі вынікаў катастрофы на Чарнобыльскай АЭС, указаным у пункце 2 часткі першай артыкула 13 гэтага Закона, а таксама грамадзянам, адселеным з зон эвакуацыі (адчужэння), першачарговага адсялення і далейшага адсялення і самастойна пакінуўшым гэтыя зоны пасля катастрофы, пенсіі павышаюцца на 25 працэнтаў мінімальнай пенсіі па ўзросту.

Артыкул 55. Пенсіі непрацуючым пенсіянерам, стыпендыі студэнтам вышэйшых навучальных устаноў і навучэнцам сярэдніх спецыяльных і прафесіянальна-тэхнічных навучальных устаноў, дапамогі насельніцтву, якое пражывае на тэрыторыях радыеактыўнага забруджання, за выключэннем дапамог, што выплачваюцца ў адпаведнасці з пунктамі 2 і 10 часткі першай артыкула 23, пунктам 1 часткі першай і часткай другой артыкула 24, а таксама артыкулам 30 гэтага Закона, павышаюцца ў парадку, устаноўленым артыкулам 33 гэтага Закона.

Артыкул 56. Артыкул з дадзенага Закона выключаны.

РАЗДЗЕЛ VII. ПАРАДАК ПРАХОДЖАННЯ ВОІНСКАЙ СЛУЖБЫ НА ТЭРЫТОРЫІ РАДЫЕАКТЫЎНАГА ЗАБРУДЖАННЯ

Артыкул 57. У зонах эвакуацыі, першачарговага адсялення і далейшага адсялення забараняецца дыслакацыя воінскіх часцей. У выпадку неабходнасці выканання ва ўказаных зонах службовых абавязкаў накіраванне ваеннаслужачых у гэтыя зоны ажыццяўляецца на добраахвотнай аснове, акрамя выпадкаў, прадугледжаных Законам СССР «Аб прававым рэжыме надзвычайнага становішча».

Артыкул 58. У зоне з правам на адсяленне і зоне пражывання з перыядычным радыяцыйным кантролем праходжанне службы (воінскай службы) ажыццяўляецца ў адпаведнасці з дзеючым заканадаўствам.

Артыкул 59. Грамадзяне, якія прызываюцца з зон першачарговага адсялення, далейшага адсялення і зоны з правам на адсяленне, накіроўваюцца для праходжання абавязковай тэрміновай службы ў воінскія часці, установы і на пасады, дзе выключана іх радыяцыйнае апраменьванне ў перыяд праходжання службы.

Артыкул 60. Сяржанцкі і радавы састаў тэрміновай службы, які праходзіць воінскую службу ў зонах эвакуацыі (адчужэння), першачарговага адсялення і далейшага адсялення, мае права па заканчэнні 12 месяцаў на водпуск працягласцю 14 каляндарных дзён (без уліку часу на праезд да месца правядзення водпуску і назад).

Артыкул 61. Ваеннаслужачыя, за выключэннем указаных у артыкулах 59 і 60 гэтага Закона, а таксама асобы радавога і начальніцкага саставу органаў унутраных спраў і Камітэта дзяржаўнай бяспекі, якія пражываюць і нясуць службу на тэрыторыі радыеактыўнага забруджання (ад 5 Кі/кв. км і вышэй), маюць права на дадатковы аплачваемы водпуск працягласцю 15 сутак, а ў зоне пражывання з перыядычным радыяцыйным кантролем — 7 сутак.

Артыкул 62. Ваеннаслужачыя (за выключэннем ваеннаслужачых тэрміновай службы), якія праслужылі не менш як 2 гады ў зонах першачарговага адсялення, далейшага адсялення і з правам на адсяленне, маюць права на браніраванне жылой плошчы па ранейшым месцы жыхарства, а таксама на замену, а тыя, хто праходзяць службу ў зоне пражывання з перыядычным радыяцыйным кантролем, — на прамую замену месца праходжання воінскай службы ў тэрміны, устаноўленыя Саветам Міністраў Саюза ССР.

РАЗДЗЕЛ VIII. МЕДЫЦЫНСКАЕ ЗАБЕСПЯЧЭННЕ

Артыкул 63. Грамадзяне, указаныя ў артыкуле 15 гэтага Закона, забяспечваюцца сістэматычным медыцынскім абследаваннем і наглядам.

Парадак медыка-санітарнага забеспячэння ўказаных асоб вызначаецца Міністэрствам аховы здароўя Рэспублікі Беларусь.

Неабходныя звесткі аб гэтых асобах і іх дзецях уключаюцца ў Рэспубліканскі дзяржаўны рэгістр у парадку, устаноўленым Саветам Міністраў Рэспублікі Беларусь.

Артыкул 64. Грамадзяне, на якіх распаўсюджваецца дзеянне гэтага Закона, павінны праходзіць медыцынскае абследаванне ў парадку, устаноўленым Саветам Міністраў Рэспублікі Беларусь.

Артыкул 65. Грамадзяне, пацярпеўшыя ад чарнобыльскай катастрофы, забяспечваюцца харчаваннем у спецыялізаваных лячэбных, лячэбна-санаторных і курортных установах па павышаных нормах.

Артыкул 66. Ваеннаслужачыя і асобы радавога і начальніцкага саставу органаў унутраных спраў і Камітэта дзяржаўнай бяспекі, якія заняты на работах і нясуць службу ў зонах эвакуацыі, першачарговага адсялення і далейшага адсялення, забяспечваюцца трохразовым гарачым харчаваннем з разліку 2 рублі 85 капеек (у далейшым— з улікам індэксацыі цэн).

Артыкул 67. Грамадзяне, якія падлягаюць абавязковаму медыцынскаму і медыка-генетычнаму абследаванню, пры ўхіленні ад яго праходжання могуць быць пазбаўлены льгот, прадугледжаных гэтым Законам, у парадку, устаноўленым Саветам Міністраў Рэспублікі Беларусь.

РАЗДЗЕЛ IX. ЗАКЛЮЧНЫЯ ПАЛАЖЭННІ

Артыкул 68. Удзельнікам ліквідацыі вынікаў чарнобыльскай катастрофы выдаецца пасведчанне і нагрудны знак «Удзельнік ліквідацыі вынікаў аварыі на Чарнобыльскай АЭС». Форма пасведчання і ўзор нагруднага знака зацвярджаюцца Дзяржаўным камітэтам Рэспублікі Беларусь па праблемах вынікаў катастрофы на Чарнобыльскай АЭС.

Артыкул 69. Грамадзянам, пацярпеўшым ад катастрофы на Чарнобыльскай АЭС, выдаецца пасведчанне ўзору, устаноўленага Дзяржаўным камітэтам Рэспублікі Беларусь па праблемах вынікаў катастрофы на Чарнобыльскай АЭС.

Артыкул 70. Палажэнні аб пасведчаннях зацвярджаюцца Саветам Міністраў Рэспублікі Беларусь.

Артыкул 71. Указаныя ў артыкулах 68 і 69 гэтага Закона пасведчанні з'яўляюцца дакументам, які пацвярджае правы і льготы, устаноўленыя гэтым Законам.

Артыкул 72. Выдача пасведчанняў і нагрудных знакаў удзельнікам ліквідацыі вынікаў чарнобыльскай катастрофы праводзіцца міністэрствамі і ведамствамі Рэспублікі Беларусь, выканкомамі абласных Саветаў народных дэпутатаў, ваеннымі камісарыятамі і органамі сацыяльнага забеспячэння. Насельніцтву, якое пацярпела ад катастрофы на Чарнобыльскай АЭС, выдача пасведчанняў праводзіцца выканкомамі абласных, гарадскіх і раённых Саветаў народных дэпутатаў на падставе дакументаў, што пацвярджаюць факт удзелу ў работах па ліквідацыі вынікаў катастрофы, эвакуацыі, адсялення, выезду або пражывання на тэрыторыі радыеактыўнага забруджання.

Артыкул 73. Грамадзяне, якія перасяліліся ў Рэспубліку Беларусь з тэрыторый радыеактыўнага забруджання РСФСР і Украіны, карыстаюцца ўсімі льготамі, прадугледжанымі гэтым Законам. Правы іх павінны быць урэгуляваны міжрэспубліканскімі пагадненнямі.

Артыкул 74. Дзяржаўны кантроль вымярэнняў радыеактыўнага забруджання навакольнага прыроднага асяроддзя і ўсіх відаў сыравіны і прадукцыі ажыццяўляе Беларускі нацыянальны цэнтр стандартызацыі і метралогіі.

Артыкул 75. Службовыя і іншыя асобы, вінаватыя ў парушэнні патрабаванняў гэтага Закона, нясуць крымінальную, адміністрацыйную і іншую адказнасць у адпаведнасці з дзеючым заканадаўствам.

Артыкул 76. Усе даплаты, ільготы, кампенсацыі, выражаныя ў грашовай форме, падлягаюць індэксацыі ў адпаведнасці з заканадаўствам Рэспублікі Беларусь.

АФІЦЫЯЛЬНАЯ ТАБЛІЦА

тыражу выйгрышаў па Навагодняму выпуску грашова-рэчавай латарэі Рэспублікі Беларусь, які адбыўся 17 студзеня 1992 года ў г. Салігорску

У тыражы на сем разрадаў разыграна 7.812 рэчавых і 328.188 грашовых выйгрышаў на суму 1.223 тысяч рублёў.

Тыраж выйгрышаў праведзены на адзін разрад латарэі з тым, што выйгрышы, указаныя ў табліцы, выдаюцца па латарэйных білетах адпаведных серый і нумароў, якія маюцца ў сямі разрадах.

Так, напрыклад, у табліцы ўказана, што аўтамабіль «Жыгулі» выйграў білет № 144 серыі 027878. Гэта значыць, што ўказаны выйгрыш выпаў на білет з такой жа нумарацыяй у сямі разрадах.

У такім жа парадку разыграны і іншыя рэчавыя выйгрышы. Выйгрышы выпалі на наступныя нумары серый і нумары латарэйных білетаў у сямі разрадах Навагодняга выпуску.

№№ серый	№№ білетаў	Назва рэчавага або размер грашовага выйгрышу	Кошт рэчавага выйгрышу ў рублях
026519	118*)	100 рублёў	—
026525	244*)	Набор мэблі для кухні «Рэкта»	1.819
026527	029*)	Халадзільнік «Мінск-126»	1.260
026550	083*)	100 рублёў	—
026566	157*)	500 рублёў	—
026571	113*)	100 рублёў	—
026575	081*)	50 рублёў	—
026583	137*)	Пыласос «Цыклон»	118
026586	024*)	500 рублёў	—
026622	141*)	Магнітафон «Беларусь-310С»	300
026626	123*)	Пральная машына «Мара»	156
026632	018*)	Пыласос «Цыклон»	118
026641	056*)	Электраміксер-кавамолка «Віхар»	100
026643	068*)	100 рублёў	—
026645	201*)	Тэлевізар «Гарызонт-61 ТЦ-411»	1.150
026658	246*)	Пыласос «Цыклон»	118
026671	005*)	1.000 рублёў	—
026690	207*)	Пыласос «Цыклон»	118
026699	219*)	Пральная машына «Мара»	156
026742	110*)	100 рублёў	—
026760	128*)	Пральная машына «Мара»	156
026763	232*)	100 рублёў	—
026780	059*)	500 рублёў	—
026782	032*)	100 рублёў	—
026796	081*)	Пральная машына «Мара»	156
026807	226*)	Электраміксер-кавамолка «Віхар»	100
026813	090*)	Магнітафон «Беларусь-310С»	300
026815	106*)	50 рублёў	—
026834	088*)	Пыласос «Цыклон»	118
026882	109*)	Магнітафон «Беларусь-310С»	300
026908	046*)	Тэлевізар «Гарызонт-61 ТЦ-411»	1.150
026923	010*)	Пральная машына «Мара»	156
026944	055*)	50 рублёў	—
026950	148*)	100 рублёў	—
026951	187*)	100 рублёў	—
026967	016*)	100 рублёў	—
026990	208*)	Пральная машына «Мара»	156
027011	064*)	Дыван (2×3 м)	1.890
027013	129*)	1.000 рублёў	—
027015	053*)	100 рублёў	—
027017	1—250	Сто латарэйных білетаў	30
027023	001*)	Магнітафон «Беларусь-310С»	300
027032	015*)	100 рублёў	—
027037	064*)	100 рублёў	—
027049	038*)	Пральная машына «Мара»	156
027053	173*)	50 рублёў	—
027058	023*)	Дыван (2×3 м)	1.890
027064	097*)	Дыван (2×3 м)	1.890
027067	099*)	500 рублёў	—
027090	003*)	Тэлевізар «Гарызонт-61 ТЦ-411»	1.150
027100	001*)	Пральная машына «Мара»	156
027103	239*)	100 рублёў	—
027124	161*)	100 рублёў	—
027127	041*)	Радыёпрыёмнік «Акіян-222»	194
027146	080*)	100 рублёў	—
027161	119*)	35 рублёў	—
027177	130*)	100 рублёў	—
027184	119*)	100 рублёў	—
027186	170*)	Электраміксер-кавамолка «Віхар»	100
027196	220*)	100 рублёў	—
027205	027*)	Радыёпрыёмнік «Акіян-222»	194
027207	1—250	Сто латарэйных білетаў	30
027216	153*)	Радыёпрыёмнік «Акіян-222»	194
027220	161*)	100 рублёў	—
027240	191*)	Магнітафон «Беларусь-310С»	300
027249	175*)	100 рублёў	—
027254	170*)	100 рублёў	—
027258	226*)	100 рублёў	—
027273	227*)	100 рублёў	—
027274	183*)	Пыласос «Цыклон»	118
027278	050*)	100 рублёў	—
027288	231*)	50 рублёў	—
027292	114*)	Дыван (2×3 м)	1.890
027294	183*)	100 рублёў	—
027310	213*)	100 рублёў	—
027329	084*)	Пральная машына «Мара»	156
027339	161*)	Радыёпрыёмнік «Акіян-222»	194
027344	019*)	Радыёпрыёмнік «Акіян-222»	194
027347	215*)	Набор мэблі для кухні «Рэкта»	1.819
027367	155*)	Матацыкл ММВЗ	890
027372	038*)	Электраміксер-кавамолка «Віхар»	100
027373	151*)	100 рублёў	—
027374	137*)	Радыёпрыёмнік «Акіян-222»	194
027391	238*)	100 рублёў	—
027396	197*)	Пральная машына «Мара»	156
027401	172*)	Пыласос «Цыклон»	118
027421	233*)	Пральная машына «Мара»	156
027428	085*)	Радыёпрыёмнік «Акіян-222»	194
027442	134*)	100 рублёў	—
027449	193*)	100 рублёў	—
027464	165*)	Набор мэблі для адпачынку «Жураўушка»	2.580
027471	166*)	Матацыкл ММВЗ	890
027474	106*)	Магнітафон «Беларусь-310С»	300
027476	059*)	Магнітафон «Беларусь-310С»	300
027480	238*)	Пыласос «Цыклон»	118
027484	043*)	100 рублёў	—
027506	052*)	Радыёпрыёмнік «Акіян-222»	194
027528	161*)	100 рублёў	—
027529	020*)	Пыласос «Цыклон»	118
027535	030*)	Магнітафон «Беларусь-310С»	300
027540	103*)	Пыласос «Цыклон»	118
027549	211*)	Пральная машына «Мара»	156
027550	027*)	Пыласос «Цыклон»	118
027559	240*)	1.000 рублёў	—
027563	178*)	Пральная машына «Мара»	156
027572	131*)	Халадзільнік «Мінск-126»	1.260
027591	215*)	100 рублёў	—
027613	239*)	50 рублёў	—
027651	064*)	Радыёпрыёмнік «Акіян-222»	194
027666	155*)	Халадзільнік «Мінск-16ЕС»	774
027680	058*)	Электраміксер-кавамолка «Віхар»	100
027685	071*)	Матацыкл ММВЗ	890
027693	078*)	100 рублёў	—
027697	213*)	Халадзільнік «Мінск-16ЕС»	774
027698	238*)	100 рублёў	—
027718	1—250	Сто латарэйных білетаў	30
027743	058*)	Радыёпрыёмнік «Акіян-222»	194
027753	131*)	Электраміксер-кавамолка «Віхар»	100
027765	127*)	Радыёпрыёмнік «Акіян-222»	194
027775	189*)	Магнітафон «Беларусь-310С»	300
027781	093*)	Пыласос «Цыклон»	118
027790	089*)	Аўтамабіль «Жыгулі» ВАЗ-21063	15.800
027792	043*)	Магнітафон «Беларусь-310С»	300
027808	142*)	100 рублёў	—
027813	003*)	Электраміксер-кавамолка «Віхар»	100
027819	215*)	Дыван (2×3 м)	1.890
027821	047*)	Пральная машына «Мара»	156
027826	214*)	100 рублёў	—
027827	193*)	100 рублёў	—
027834	209*)	Радыёпрыёмнік «Акіян-222»	194
027839	196*)	Радыёпрыёмнік «Акіян-222»	194
027842	178*)	Электраміксер-кавамолка «Віхар»	100
027867	231*)	Пральная машына «Мара»	156
027878	144*)	Аўтамабіль «Жыгулі» ВАЗ-21063	15.800
027906	103*)	Электраміксер-кавамолка «Віхар»	100
027907	169*)	Пыласос «Цыклон»	118
027908	206*)	Радыёпрыёмнік «Акіян-222»	194
027922	066*)	100 рублёў	—
027930	074*)	100 рублёў	—
027933	074*)	Радыёпрыёмнік «Акіян-222»	194
027942	224*)	Пыласос «Цыклон»	118
027961	072*)	Магнітафон «Беларусь-310С»	300
027976	028*)	Электраміксер-кавамолка «Віхар»	100
027983	222*)	100 рублёў	—
027984	210*)	Халадзільнік «Мінск-16ЕС»	774
027986	094*)	Электраміксер-кавамолка «Віхар»	100
027988	156*)	50 рублёў	—
027999	214*)	Пральная машына «Мара»	156
028002	004*)	Набор мэблі для спальні «Медуніца»	2.670
028005	131*)	100 рублёў	—
028012	021*)	100 рублёў	—
028018	066*)	Халадзільнік «Мінск-126»	1.260
028019	058*)	Магнітафон «Беларусь-310С»	300
028022	117*)	Пыласос «Цыклон»	118
028034	091*)	100 рублёў	—
028043	074*)	Пыласос «Цыклон»	118
028082	220*)	Магнітафон «Беларусь-310С»	300
028095	1—250	Сто латарэйных білетаў	30
028096	226*)	Магнітафон «Беларусь-310С»	300
028097	020*)	50 рублёў	—
028104	060*)	Пральная машына «Мара»	156
028106	137*)	Тэлевізар «Гарызонт-61 ТЦ-411»	1.150
028118	029*)	Электраміксер-кавамолка «Віхар»	100
028121	159*)	50 рублёў	—
028123	100*)	100 рублёў	—
028144	020*)	Халадзільнік «Мінск-126»	1.260
028178	192*)	50 рублёў	—
028182	236*)	Халадзільнік «Мінск-16ЕС»	774
028184	222*)	Пыласос «Цыклон»	118
028186	248*)	500 рублёў	—
028228	130*)	Халадзільнік «Мінск-16ЕС»	774
028236	112*)	100 рублёў	—
028266	027*)	100 рублёў	—
028271	030*)	Набор мэблі для кухні «Рэкта»	1.819
028288	206*)	Магнітафон «Беларусь-310С»	300
028293	132*)	Пыласос «Цыклон»	118
028297	003*)	Матацыкл ММВЗ	890
028300	105*)	100 рублёў	—
028310	145*)	Пральная машына «Мара»	156
028313	088*)	Набор мэблі для кухні «Рэкта»	1.819
028319	125*)	100 рублёў	—
028339	209*)	Электраміксер-кавамолка «Віхар»	100
028341	250*)	Матацыкл ММВЗ	890
028353	086*)	50 рублёў	—
028354	149*)	50 рублёў	—
028357	015*)	Электраміксер-кавамолка «Віхар»	100
028364	203*)	35 рублёў	—
028373	136*)	Электраміксер-кавамолка «Віхар»	100
028382	114*)	Пральная машына «Мара»	156
028407	034*)	Пральная машына «Мара»	156
028430	126*)	100 рублёў	—
028433	086*)	Пыласос «Цыклон»	118
028444	044*)	100 рублёў	—
028457	190*)	50 рублёў	—
028463	118*)	100 рублёў	—
028468	107*)	100 рублёў	—
028478	029*)	Пыласос «Цыклон»	118
028480	233*)	50 рублёў	—
028490	169*)	100 рублёў	—
028498	131*)	500 рублёў	—

* На астатнія 249 нумароў гэтай серыі выпалі выйгрышы па 1 рублю.

Парадак атрымання выйгрышаў:

1. Уладальнік латарэйнага білета, на які выпаў рэчавы выйгрыш, можа па свайму жаданню атрымаць кошт рэчавага выйгрышу наяўнымі грашыма.

Грашовыя выйгрышы па латарэйных білетах, а па жаданню атрымальнікаў і грошы ўзамен рэчавых выйгрышаў коштам да 200 рублёў уключна выплачваюцца ўсімі ўстановамі Ашчаднага банка СССР. Выйгрышы звыш 200 рублёў выплачваюцца аддзяленнямі і філіяламі Ашчаднага банка СССР са штатным лікам работнікаў 2 і больш чалавек.

2. Рэчавыя выйгрышы — легкавыя аўтамабілі «Жыгулі» выдаюцца праз Мінскі абласны спецаўтацэнтр «АўтаВАЗтэхабслугоўванне».

Латарэйныя білеты, на якія выпалі ўказаныя выйгрышы, здаюцца ў аддзяленні ці філіялы Ашчаднага банка СССР са штатнай колькасцю работнікаў 2 і больш чалавек для перасылкі ў Ашчадны банк Рэспублікі Беларусь.

Уладальнік латарэйнага білета паведамляе прозвішча, імя, імя па бацьку, індэкс і дакладны паштовы адрас, а па буйнагабарытных прадметах (матацыклы) таксама назву бліжэйшай чыгуначнай станцыі, якая робіць грузавыя перавозкі, з указаннем, да якой чыгункі адносіцца станцыя.

3. Астатнія рэчавыя выйгрышы выдаюцца магазінамі ва ўсіх гарадах і раёнах па месцу знаходжання ўстановы Ашчаднага банка, якая заверыла выйграўшы латарэйны білет.

Пры змяненні цэн на прадметы, разыграныя ў якасці рэчавых выйгрышаў, уладальнік выйграўшага латарэйнага білета атрымлівае або даплачвае розніцу наяўнымі грашыма.

4. У выпадку, калі асобныя прадметы, разыграныя ў латарэі, будуць зняты з вытворчасці і адсутнічаюць у гандлёвай сетцы, уладальнік выйграўшага білета можа па ўласнаму меркаванню атрымаць аналагічны тавар з тых, што ёсць у наяўнасці, большага ці меншага кошту, даплаціўшы ці атрымаўшы розніцу ў цане.

5. Выйграўшыя латарэйныя білеты могуць быць прад'яўлены для аплаты і для атрымання рэчавага выйгрышу па 30 чэрвеня 1992 года ўключна.

Пасля гэтага тэрміну латарэйныя білеты страчваюць сілу і да аплаты не прымаюцца.

Гэта табліца з'яўляецца афіцыяльным дакументам, па якому робіцца выдача рэчавых і выплата грашовых выйгрышаў. Выдача выйгрышаў пачынаецца ўстановамі Ашчаднага банка СССР пасля атрымання наступнага нумара газеты за тым, у якім была апублікавана афіцыяльная табліца.

Да ведама грамадзян!

Святочны «8 Сакавіка» выпуск грашова-рэчавай латарэі Рэспублікі Беларусь адбудзецца 28 лютага 1992 года ў г. Слоніме.

Старшыня камісіі: КУПРЫЯНОВІЧ Мікалай Мацвеевіч — намеснік старшыні выканаўчага камітэта Салігорскага гарадскога Савета народных дэпутатаў.

Адказны сакратар: ХАЛІМОН Генадзь Анатольевіч — інспектар Ашчаднага банка Рэспублікі Беларусь.

ТЭЛЕБАЧАННЕ

23 студзеня

Беларускае тэлебачанне

16.35. Беларуская літаратура. 9 клас.
17.00. Выступленне дзіцячага танцавальнага ансамбля «Цiскары» (Грузія).
17.45. «Казкі-невялічкі». Мультфільм.
18.00. «Мёртвы зыб», «Спадчына». Дак. фільмы.
18.55. «Тэлеаўкцыён» запрашае...
19.00. Панарама.
19.25. Абласныя навіны (Гродна).
19.35. Зачытайце маё пісьмо...
19.40. Роднае слова.
20.25. Калыханка.
20.45. Тыдзень беларускага ўрада.
21.00. «У пошуках «цёплага дома». Дак. фільм.
21.35. Крок.
23.35. НіКа.

Першая праграма

14.15. Тэлемікст.
15.00. Навіны.
15.20. Аб спорце і не толькі. Махмуд Эсамбаеў.
15.40. «Дадатковы прыбывае на другі пуць». Маст. фільм. 1-я серыя.
16.45. «Вук». Мультфільм (Венгрыя).
18.00. Навіны.
18.20. Выступленне ансамбля «Шалала» (Узбекістан).
18.35. ...Да 16 і старэйшым.
19.20. «Чалавек са звалкі». 4-я серыя.
20.45. Добрай ночы, малышы!
21.00. Навіны.
21.35. Да 80-годдзя Б. А. Пакроўскага.
22.35. «Крымінформ» паведамляе...
22.50. «З Лондана з любоўю, ці Непадарожныя нататкі». Перадача 4-я.
23.35. Музычны прагноз.
0.00. Навіны.
0.20. Аўтаралі Парыж—Трыпалі—Кейптаўн.
1.20. «Дадатковы прыбывае на другі пуць». Маст. фільм. 1-я серыя.

Расійскі канал

14.00. Весткі.
15.45. Дзіцячая гадзіна.
16.45. У свеце жывёл.
17.45. Т. Ін. Ка.
18.00. Грані.
18.45. Парламенцкі веснік.
19.00. Чэмпіянат Еўропы па фігурнаму катанню.
20.00. Весткі.
20.20. Свята кожны дзень.
20.40. Маст. фільм «Санта-Барбара». 13-я серыя.
21.30. На сесіі Вярхоўнага Савета Расійскай Федэрацыі.
21.55. «Пятае кола».
22.55. Рэклама.
23.00. Весткі.
23.25. «Пятае кола». Працяг.
0.10. Чэмпіянат Еўропы па фігурнаму катанню.

24 студзеня

Беларускае тэлебачанне

8.30. Раніца рэспублікі.
8.45. «Фарбы Ала-Тоа». Кінанарыс.
9.00. Беларуская літаратура. 9 клас.
9.25. «Азоўскае мора». Дак. фільм.
10.15. «Імгненні кахання». Фільм-канцэрт.
10.45. «Пункт вяртання». Маст. фільм. 2-я серыя.
15.25. Меркурый. Праграма для дзелавых людзей.
16.30. Навіны.
16.35. Педагагічны экран. Крыніцы народнай творчасці.
17.15. Родная школа мая. СШ № 119 г. Мінска.
17.45. «Добрая казка». Мультфільм.
18.00. «Скарб Багаяўленскай поймы», «Хто прылашчыць коніка». Дак. фільмы.
18.55. «Тэлеаўкцыён» запрашае...
19.00. Панарама.
19.25. Абласныя навіны (Магілёў).
19.35. Наш каментарый. Лібералізацыя ў адзін бок.
19.40. III Віцебскі фестываль камернай музыкі.
20.25. Калыханка.
20.45. «Люська». Дак. фільм.
21.15. Тэлебіржа.
21.30. Экран беларускага кіно. «Пад небам блакітным».
22.55. НіКа.

Першая праграма

6.00. Раніца.
8.30. Мультфільмы. Байкі С. Міхалкова. «Травяная пастачка».
8.55. ...Да 16 і старэйшым.
9.35. «У пошуках радасці». Да 80-годдзя Б. А. Пакроўскага.
10.35. «Чалавек са звалкі». Маст. фільм. 4-я серыя.
12.00. Навіны (з сурдаперакладам).
12.20. Клуб падарожнікаў (з сурдаперакладам).
13.20. «У пошуках выхаду». Маст. фільм.
13.50. Брыдж.
14.15. Біржавыя навіны.
14.45. Бізнес-клас.
15.00. Навіны.
15.20. Мелодыі Індыі.
15.50. «Дадатковы прыбывае на другі пуць». Маст. фільм. 2-я серыя.
17.00. «Васіліса Мікулішна». Мультфільм.
17.20. II Усесаюзны фестываль тэлепраграм для дзяцей і юнацтва. Р. Брэдберы. «Усмешка».
18.00. Навіны.
18.20. Мультфільм «Візіцёр».
18.35. Чалавек і закон.
19.15. «Мая сям'я і іншая жывёла» (Вялікабрытанія). 4-я серыя.
19.50. «ВіД» прадстаўляе: «Поле цудаў».
20.45. Добрай ночы, малышы!
21.00. Навіны.
21.35. Прэм'ера. «Улада салавецкая».
23.05. «ВіД» прадстаўляе. У перапынку (0.00)—Навіны.
1.40. «Ранішняя зорка» ў вячэрнім эфіры.
2.40. «Дадатковы прыбывае на другі пуць». 2-я серыя.

Расійскі канал

8.00. Весткі.
8.20. Час дзелавых людзей.
9.20. Англійская мова. 1-ы год навучання.
9.50. Вольны час. «Увага, здымаю!»
10.05. Англійская мова. 2-гі год навучання.
10.35. «Прызнанне». Мастак Іван Сандыраў.
11.00. Без рэтушы.
12.55. «Пятае кола».
13.40. Тхэквандо. «Ліга Джуна Ры».
14.00—14.20. Весткі.
16.00. Дыялог з камп'ютэрам.
16.30. Прастора плюс.
17.00. Паралельныя сусветы.
17.45. Т. Ін. Ка.
18.00. Версія.
18.15. Чэмпіянат Еўропы па фігурнаму катанню. Мужчыны. Адвольная праграма.
19.00. Шчырасць за шчырасць.
19.40. Вольны час.
20.00. Весткі.
20.20. Свята кожны дзень.
20.30. Маст. фільм «Санта-Барбара». 14-я серыя.
21.20. На сесіі Вярхоўнага Савета Расійскай Федэрацыі.
21.50. «Шчыра Ваш...» Монаспектакль Р. Карцава.
23.00. Весткі.
23.25. Акцыя «Пелікан».
23.45. «Рускі стыль» (мода, гісторыя, мастацтва).

СОВЕТСКАЯ БЕЛОРУССИЯ
СЁННЯ Ў НУМАРЫ

Інфармблок. Бліцфакт. Дайджэст.

Да візіту В. Кебіча ў Кітай.

Пастанова Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь аб парадку ўвядзення ў дзеянне Закона РБ «Аб падаходным падатку з грамадзян» і тэкст гэтага Закона.

«Яшчэ раз пра купоны». Некаторыя змяненні дзеючага парадку продажу тавараў насельніцтву па купонах, зацверджаныя камісіяй Савета Міністраў РБ.

«Расія прыходзіць на дапамогу». Паміж Рэспублікай Беларусь і Расійскай Федэрацыяй падпісана пагадненне аб аб'ёмах і парадку фінансавання ў 1992 годзе расходаў на ліквідацыю вынікаў катастрофы на Чарнобыльскай АЭС.

Пастанова СМ РБ «Аб часовых мерах процідзеяння завышэнню цэн манапольнымі вытворцамі» і «Палажэнне аб дэкларыванні ў 1992 годзе цэн на прадукцыю (тавары, паслугі) прадпрыемстваў - манапалістаў».

«Кругагляд».

Афіцыяльная табліца тыражу выйгрышаў грашова-рэчавай латарэі РБ.

Калектыў рэдакцыі газеты «Звязда» выказвае глыбокае спачуванне аглядальніку газеты М. В. Бажко з выпадку напаткаўшага яго вялікага гора — смерці БАЦЬКІ.

АБ ІНДЭКСАЦЫІ ДАХОДАЎ НАСЕЛЬНІЦТВА РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ ЗА СТУДЗЕНЬ 1992 ГОДА

У сувязі з апублікаваннем індэкса спажывецкіх цэн за снежань 1991 года Дзяржаўны камітэт Рэспублікі Беларусь па працы і сацыяльнай абароне насельніцтва паведамляе, што пры павышэнні са студзеня 1992 года заработнай платы, пенсій, стыпендый і дапамог у адпаведнасці з пастановай Савета Міністраў Рэспублікі Беларусь № 482 ад 20 снежня 1991 г. «Аб мерах па забеспячэнню сацыяльнай абароны насельніцтва ва ўмовах лібералізацыі цэн» улічваліся і чакаемае павышэнне рознічных цэн у снежні 1991 года. Зыходзячы з гэтага грашовыя даходы насельніцтва за студзень месяц 1992 года індэксацыі не падлягаюць.

Дзяржкампрацы Рэспублікі Беларусь.

ПАВЕДАМЛЕННЕ ДЗЯРЖАЎНАГА КАМІТЭТА РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ ПА СТАТЫСТЫЦЫ І АНАЛІЗУ

АБ ІНДЭКСЕ СПАЖЫВЕЦКІХ ЦЭН

Дзяржаўны камітэт Рэспублікі Беларусь па статыстыцы і аналізу паведамляе, што ў снежні 1991 года ў параўнанні з лістападам 1991 года індэкс цэн на харчовыя і нехарчовыя тавары і паслугі, уключаныя ў «спажывецкую карзіну», склаў 106,4 працэнта. Велічыня пражытачнага мінімуму, з улікам змянення цэн у снежні, склала 316 рублёў.

Дзяржаўны камітэт Рэспублікі Беларусь па статыстыцы і аналізу.

ВЫ ПРАСІЛІ РАСКАЗАЦЬ

Уладзімір ГОЙТАН

Банда Мезіна

(Заканчэнне. Пачатак у №№ 8—14).

Вуліца сустрэла шумам, вясёлымі галасамі прахожых — дзень выхадны, народ віруе. І ён знік у гэтым людскім віры.

Доўга не маглі апрытомнець вартавыя. Ды і начальства было ў шоку. Пакуль схамянуліся, пакуль аб'явілі трывогу, нямала мінула часу.

А Мезін ужо ехаў у тралейбусе. Цяпер галоўнае — паспець вырвацца за горад, пакуль не абклалі, як мядзведзя ў бярлозе.

На тралейбусным кальцы стаяла свабоднае таксі.

— Выручай, браток, — кінуўся ён да вадзіцеля. — Адстаў ад аўтобуса. Трэба тэрмінова на развілку шашы Мінск—Гомель.

Той моўчкі кіўнуў: маўляў, усё зразумела, давай, не марудзь!

Усяго на некалькі мінут Мезін апярэдзіў той самы сігнал, па якім горад быў узяты ў жорсткае кальцо. Правяраліся машыны, аўтобусы, паязды. Але ўцякач ужо ехаў у бок Бабруйска на спадарожным грузавіку.

Не даязджаючы Асіповіч, папрасіў спыніцца. Потым махнуў рукой, маўляў, можаш ехаць далей. Сам жа, быццам воўк, асцярожна, хмызнякамі абышоў горад.

Гэтак жа зрабіў, калі пад'язджаў да Бабруйска. Ведаў, што міліцыя ўжо шукае яго. Вока ў гэтых хлопцаў напрактыкаванае. Навошта рызыкаваць!

Ужо зусім сцямнела, калі паказаўся адзінокі грузавік. Гаваркі вадзіцель згадзіўся падвезці ў бок Жлобіна. Да таго ж, Мезін умеў пусціць пыл у вочы. Маўляў, быў у знаёмых у сталіцы, крыху выпіў, мянты і замялі. Мала таго, што пераначаваў у медвыцвярэзніку, дык яшчэ і абабралі. Да капейкі выграблі.

— Во аглаеды праклятыя! — абураўся вадзіцель. — Да іх толькі патрап у лапы!

Не застаўся ў даўгу і Мезін. Удвух добра перамылі косці вартавых правапарадку.

Каля вёскі Беліца папрасіў спыніцца.

Да горада заставалася кіламетраў пяць. Але рызыкаваць ён не стаў. Цяпер можна і пехатою.

З таго ранішняга пайка хлеба і нейкай кашы ды конаўкі чаю больш у роце не было нічога. Нават нядобра рабілася. Ды і смага даймала — не піць жа проста з канавы, яшчэ дызентэрыю падхопіш. Толькі гэтага яму не хапала!

Безумоўна, Аляксандр ведаў, што ўсе сваякі і знаёмыя ўжо пад наглядам. Да іх лепш не патынацца. І ён пачаў перабіраць у памяці ўсіх знаёмых. Да аднаго такога, што працаваў на чыгуначнай станцыі, і пастукаўся позна ўначы.

Гаспадар вынес кавалак хлеба, напаіў, але ў хату не пусціў.

— Ідзі, куды хочаш, але толькі не да мяне, — як адрэзаў. — Уся міліцыя паднята на ногі. Высачаць, потым адказвай за цябе. А ў мяне сям'я, дзеці.

Давялося начаваць у лесе. І не адзін дзень...

Вестка пра ўцёкі Аляксандра Мезіна літаральна ашаламіла Дамурадава.

Праз гадзіну яны разам з мясцовым пракурорам Уладзімірам Ягорчанкам ужо ляцелі ў сталіцу. Быў у вартавога закона свой асабісты рахунак да Мезіна: менавіта ён уліў у салон яго новенькай «дзевяткі» бензін, а потым кінуў туды запалку. Ды і ў начальніка гаррайаддзела Васіля Крыкуна спрабаваў спаліць машыну.

У Мінску нічога дакладнага даведацца не ўдалося. Як у ваду кануў. Галоўнае цяпер высветліць: куды пойдзе Мезін? Пакалясіў па свеце, усюды ў яго зацішныя куткі. Можа надоўга затаіцца. А там зноў возьмецца за сваё —яшчэ з большым шаленствам. Кроў ужо засланіла розум, губляць цяпер няма чаго.

Да таго часу Дамурадаў паспеў добра вывучыць звычкі гэтага хітрага і асцярожнага чалавека. Хутчэй за ўсё, будзе імкнуцца дадому—без грошай, дакументаў доўга не працягнеш. Да таго ж, Аляксандр заўсёды ўсё рабіў насуперак логіцы — такі характар. І, урэшце, помсліваць. Ніколі і нікому не дараваў ён нават дробнай крыўды, а тут такую злосць затаіў. Абавязкова вернецца, каб рахункі звесці. На карту пастаўлена жыццё многіх людзей. Марудзіць нельга. Шукаць бандыта трэба тут, у Жлобіне.

А Мезін тым часам кідаўся, як затраўлены звер, у пошуках надзейнага прытулку. Ён як увачавідкі бачыў, чым займаюцца цяпер былыя калегі. Увесь гаррайаддзел узняты на ногі. Перакрыты кварталы, вуліцы, у многіх дамах засады. Не раз сам удзельнічаў у падобных аперацыях. Адзін неасцярожны крок...

Некалькі начэй пераседзеў у лесе. Яно б нічога — лета ж. Але тут зачасцілі дажджы, ды і голад даймаў. Яшчэ і яшчэ раз перабраў у памяці ўсіх знаёмых. Спыніўся на Канстанціне Свірыдаве. Па прафесіі пячнік, яго добра ведаюць у Жлобіне. Асаблівых падазрэнняў не павінен выклікаць. Калісьці клаў печы ў яго, мезінскім доме. Шчодра адарыў тады майстра за ўдалыя галандкі. І на пачастункі грошай не пашкадаваў. Да таго ж, яшчэ тады прачытаў у вачах старога ненасытную хцівасць. Гэты, калі яму шчодра заплаціць, не выдасць. Адна бяда — жыве амаль у цэнтры горада ў камунальнай кватэры. Да яго проста так не сунешся. Праўда, ёсць у Канстанціна Міхайлавіча сын Мікалай. Можа, праз яго паспрабаваць?

Позна ўвечары Мікалай Свірыдаў вяртаўся з работы. У цёмным завулку яго ціха гукнулі. Спыніўся.

— Пачакай, Мікалай, гэта я, Мезін.

Той ад нечаканасці, страху ледзь мову не страціў. Увесь горад на асадным становішчы, шукаюць Мезіна, а ён — за два крокі...

— Па-стой, а што ты тут робіш? — не сказаў, а прамычаў Мікалай.

— Прагульваюся ад няма чаго рабіць, — пажартаваў Мезін. І ўжо больш сур'ёзна: — Як становішча? Бацька дзе?

— Дома. Ён жа ў школе вартаўніком. Нас пакуль не трывожылі. А што?

— Адвядзі да бацькі. Справа ёсць.

Стары не стаў таргавацца. Зразумеў, што да чаго. Але рэзонна заўважыў: у кватэры небяспечна — дзеці малыя, ды і суседзі. А вось у хляве... Ён, вядома, ведаў, што за птушка хоча часова пасяліцца ў яго. Усяму гораду было паведамлена аб тым, што Аляксандр Мезін асабліва небяспечны злачынца, забойца, верхавод банды, нядаўна ўцёк, цяпер хаваецца. І ўсё ж прытуліў.

Стары быў неблагі сувязны. Ён рэгулярна дакладваў аб тым, што робіцца ў горадзе, як ідуць пошукі. Аднойчы сунуў у дзверы запіску: «Ціханавіч, усё ў парадку. Хацеў жонку табе прывесці, ды баяўся, што падчаплю хвост».

І ўсё ж удалося-такі наладзіць спатканне з Таццянай. Як яна ўмудрылася адарвацца ад сваіх пільных апекуноў? Зрэшты, жонка была вартая мужа.

Тое, што Мезін у Жлобіне, высветлілі ўжо літаральна на наступны дзень. Але вось дзе ён залёг? Гэта яшчэ трэба было вылічыць. Прафільтравалі ўсіх сяброў, знаёмых. Наіўна было думаць, што такая хітрая ліса, як ён, лёгка трапіць у расстаўленыя пасткі.

Асаблівая нагрузка ў гэтыя дні лягла на аператыўных работнікаў. Анатоль Казырыцкі, Уладзімір Заяц і іх калегі, здавалася, не ведалі ні мінуты спакою. Сотні людзей давялося апытаць у гэтыя дні, супаставіць даныя, прааналізаваць. Дзейнічаць даводзілася вельмі асцярожна: любая інфармацыя аб тым, што аператыўнікам вядома пра месцазнаходжанне Мезіна, магла спалохаць яго. А там — шукай ветру ў полі. Краіна вялікая.

Урэшце паступіў сігнал аб тым, што Мезіна бачылі каля двухпавярховага дома на вуліцы Першамайскай. І зноў старанная фільтрацыя жыхароў гэтага і суседніх дамоў. Правяраліся сувязі, знаёмствы. Паступова сышліся на Канстанціне Свірыдаве.

І вось ужо вечарам да Дамурадава зайшоў усхваляваны маёр Казырыцкі.

— Алег Іванавіч, ёсць важная навіна, — сказаў ён. — Толькі што паведамілі: нявестка Свірыдавых сустракалася з маці Мезіна, і тая быццам перадала праз яе штосьці каля трох тысяч рублёў. Хутчэй за ўсё Саша навастрыў лыжы. Каб не ўцёк куды? Інакш навошта яму такія грошы? Браць яго трэба, браць! І неадкладна.

Мікалай Парашчанка ў той вечар заседзеўся на рабоце дапазна: спраў процьма, а тут яшчэ гэты Мезін. Чуццё — што ў таго ваўка мацёрага, імгненна можа выслізнуць.

І раптам — званок. Зняў тэлефонную трубку.

— Мікалай Паўлавіч, — пачуў ён усхваляваны голас новага начальніка вышуку Аляксея Семчанкі (сам Парашчанка да таго часу стаў ужо намеснікам начальніка райгараддзела). — Здаецца, намацалі логава Мезіна.

— Дзе?

— У Свірыдава ў хляве.

— Гэта дакладна?

— Дакладней няма куды. Вось толькі ў якім менавіта? Хлявоў там шмат.

Парашчанка імгненна ацаніў сітуацыю. Браць трэба неадкладна.

— Вось што, Аляксей, падымай увесь аддзел, пасылай на Першамайскую. Выстаў двайное ачапленне.

Сам жа разам з Уладзімірам Зайцам пайшоў да Свірыдава.

Той у гэты час знаходзіўся ў школе. Парашчанка, гледзячы яму прама ў вочы, паволі, стрымліваючы сябе, загаварыў:

— Слухай, Міхайлавіч, дзе Мезін? Не кажы, што нічога не ведаеш. Мы дакладна ведаем, што хаваеш яго менавіта ты. Паказвай.

Стары здрыгануўся, пачаў выдумляць:

— Ён сілай мяне прымусіў, пагражаў. Цяпер хаваецца ў хляве.

— У якім?

— У цагляным. Бляхай абабітым.

— Дзе ключ?

— Вось гэты, — дрыготкімі рукамі працягнуў ён.

Такім чынам, логава звера выяўлена. Цяпер трэба як след абкласці яго з усіх бакоў, каб выключыць любую небяспеку.

Парашчанка расставіў сваіх арлоў трайным кальцом вакол дома і хлява. І толькі пасля гэтага яны з Уладзімірам Зайцам пайшлі да хлява. Узялі і Канстанціна Свірыдава, каб той дакладна паказаў, дзе менавіта яго хлеў, — там дзвярэй шмат.

Быў досвітак: ужо добра праглядваліся контуры двара, хлявоў.

— Вось тут і знаходзіцца Мезін, — неяк ненатуральна гучна сказаў Канстанцін Свірыдаў, паказваючы на абабітыя жалезам дзверы з вялікім замком.

Парашчанка ў думках вылаяўся, маўляў, навошта так гучна? Аднак рабіць няма чаго. Хутка адамкнуў хлеў і з пісталетам у руках стаў у дзвярным праёме.

— Усё, Мезін, выходзь. Дом і хлеў ачэплены.

І раптам на суседнім хляве, за два крокі ад іх, хтосьці скочыў на дах. Гэта быў Мезін.

У галаве Парашчанкі мільганула: «Дык вось чаму Свірыдаў загаварыў гучна: даў сігнал Мезіну. І тут, нягоднік, схітраваў, паказаў на адны дзверы, а бандыт у гэты час адседжваўся зусім у іншым месцы. Калі б у яго была зброя, перастраляў бы ў спіны, як сляпых кацянят».

— Стой! — закрычаў ён і пальнуў над галавой уцекача.

А той бег па дахах, пераскокваючы з аднаго хлява на другі. Хутчэй у сад, а там — вуліца. І тут над галавой пранеслася аўтаматная чарга, потым другая. Адкуль было ведаць яму, што дом і ўвесь квартал ачэплены, усе шляхі на волю адрэзаны. Разумеючы ўсю бязвыхаднасць становішча, ён закрычаў:

— Не страляйце, я здаюся. Зброі ў мяне няма.

Доўга, амаль год цягнулася следства. Потым быў суд. Верхавод банды Аляксандр Мезін і яго сябар Аляксандр Карплюк прыгавораны да выключнай меры пакарання — расстрэлу. Міхаіл Гігалаеў асуджаны на 15 гадоў, Таццяна Мезіна атрымала 7 гадоў пазбаўлення волі, Васіль Карплюк — 4 гады.

Галоўны рэдактар У. Б. НАРКЕВІЧ.

ЗАСНАВАЛЬНІКІ: Вярхоўны Савет Рэспублікі Беларусь, Савет Міністраў Рэспублікі Беларусь, калектыў рэдакцыі газеты «Звязда».

НАШ АДРАС: 220041, гор. Мінск, праспект Ф. Скарыны, 77, рэдакцыя газеты «Звязда».

ТЭЛЕФОНЫ: прыёмнай — 32-51-05, аддзела пісьмаў—32-04-52, 32-41-92, навін—32-15-02, даведкі па рэкламе і аб'явах — 32-35-91.

ПА НУМАРУ ДЗЯЖУРЫЛІ: першы намеснік рэдактара Міхаіл Міхаевіч, намеснік адказнага сакратара Віктар Краўчанка, старшы карэктар Вікторыя Кляновік.

Аўтары апублікаваных матэрыялаў нясуць адказнасць за падбор і дакладнасць фактаў. Іх меркаванні не заўсёды супадаюць з меркаваннем рэдакцыі.

Рэдакцыя пакідае за сабой права не ўступаць у перапіску з чытачамі.

Друкарня выдавецтва «Беларускі Дом друку». Тыраж 81.098. Індэкс 63850. Зак. № 15. Выходзіць 250 разоў на год. Нумар падпісаны ў 21.05.
М 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12
П 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12